

Slovenski PRIJATEL.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. 30 krajc. na leto.

Štev. 8. V Celovcu 15. avgusta 1873. XXII. tečaj.

Pridiga za XIII. pobinkošno nedeljo.

(Hvaležni Samarijan; gov. M. H.)

Eden je padel na obraz pred njegove
noge, in se mu je zahvalil. In ta je
bil Samarijan. Luk. 17, 16.

V v o d.

V svetih evangeljih se večkrat bere od Samarijanov, da so jih Judje zaničevali in sovražili. Veste pa, kdo da so bili Samarijani? Ob času Asirskega in Babilonskega preseljevanja, ko so bili Izraelski in Judovski kralji od sovražnikov premagani, je moralo skoraj vse ljudstvo v pravično kazen svojih hudobij svojo domovino zapustiti in se v Asirskih in Babilonskih deželah naseliti. Po tem takem je sveta Kanaanska dežela celo pusta postala, in le nekaj Izraelcev je še doma zaostalo. V zapuščenih mestih so se ajdje bližnjih dežel naselili, ki so se sčasoma z zaostalimi Izraelci v eno ljudstvo združili, in od njih tudi petere bukve Mojzesove navzeli. Navstala je med njimi neka nova vera, neka zmet prave vere v edinega Boga in hudih ajdovskih zmot. Imenovali so se od poglavitnega mesta Samarijani in imeli so svoj tempelj na gori Garicim. Ko je kralj Darij Judom dopustil, v svojo ljubo domovino se verniti, našli so tam letè Samarijane. Samarijani se pa niso hotli Judom podvreči in so, namesti da bi spet v novo sezidani Jeruzalemski tempelj hodili, v svojem tempelju na gori Garicim svojo napol ajdovsko službo opravljali; zatorej so z Judi v vednem prepiru živeli. Imeli so jih pravoverni Judje kot ptujce in krivovernike, kterih so se skerbno ogibali. „Samarijan“ jim je bilo zaničevavno ime. Gospod Jezus, ki je bil prišel, vse ljudi odrešit in zveličat, se pa Samarijanov ni

ogibal, temveč jih je v kraljestvo svoje vabil. Čudno je, da se v svetem evangelju nekteri izmed zaničevanih Samarijanov posebno pohvalijo. Žena, ki je na Jakobovem studentu Gospodu piti dala in s celim srcem potlej v njega verovala, je bila Samarijanka; usmiljeni mož, ki je, kakor smo danes osem dni slišali, unemu, ki so ga razbojniki oropali in ranili, žlahtno ljubezen skazal, je bil zaničevan Samarijan. Tudi edini hvaležni desetero očiščenih, od katerih današnje evangelje pripoveduje, je bil Samarijan.

Danes hočemo Samarijana, ki sv. evangelje od njega pripoveduje, kot žlahten iz gled lepe hvaležnosti ogledovati. Samarijan torej, ki se je vernil in Jezusu hvalo dal, naj bo zapopadek moje današnje besede. Poslušajte!

Razlaga.

„Gospod Jezus, je hodil po sredi Samarije in Galileje. In ko je šel v neko vas, prišlo mu je naproti deset gobovih mož, kateri so od daleč stali, in so povzdignili svoj glas, rekoč: Jezus, učenik, usmili se nas. In ko jih je zagledal, je rekel: Pojdite in pokažite se duhovnom. In prigodilo se je, ko so šli, bili so očiščeni (hudih gob ali krast). Eden zmed njih pa, ko je vidil, da je očiščen, se je vernil, in je z velikim glasom Boga častil, in je padel na obraz pred njegove noge, in se mu je zahvalil. In ta je bil Samarijan.“ Tako pripoveduje današnje sv. evangelje.

Ta Samarijan, ljubi kristijani moji! nas uči, kako da bi imeli Bogu hvaležni biti.

1. Ko je Samarijan vidil, da je očiščen strašnih krast, da je čisto in gladko njegovo truplo, ko je čutil, da mu zdrava bistra moč po žilah teče, hvalil je z močnim glasom Boga. On je spoznal veliko dobroto, in je spoznal, da je to dobroto od Boga prejel. Glej kristijan! perva stopinja hvaležnosti je, da spoznaš, kaj in od koga si dobrega prejel. Kje bi hotel začeti, kje nehati, ko bi hotel dobrote naštevati, ki jih Bog posebno človeku deli? Le kratko s kraljem Davidom hočem reči: „Kaj je človek, da ga povzdiguješ, ali na človeku, ker se ga spominjaš? Malo pod angelje si ga ponižal, s častjo in slavo ga ovenčal, in ga postavil čez dela tvojih rok!“ Po svoji podobi nas je vstvaril in k nebesom med angelje nas poklical. In ti, človek, ki se poslužiš vseh drugih stvari zemlje, ki ti sije zlato solnce, in ti piše zdravi zrak, ki hodiš po lepem svetu in ti sveta vera še lepši večni dom oznanjuje — ti bi ne hotel svojega duha k Gospodu obrniti, bi ne hotel spoznati, da ti vse, kar si, kar imaš in vživaš, nebeški Oče daje po svojej neskončni dobroti in milosti? Samarijan se je veselil in Boga častil, da je bil očiščen od hudih telesnih gob; in ti bi mogel zabiti, Bogu hvalo peti, ki ti skoz in skoz zdravje daje in te hrani, ti bi mogel zabiti, Bogu hvalo peti, ki te očiščuje v svetih zakramentih dušne gerdobe,

ki ti daje čisto vest, veselo serce in zagotavlja večno zdravje in življenje v nebesih? O imej, kristijan! svoje oči in svojo dušo ves čas odperite, da vidiš in spoznaš dobrote in milosti božje!

2. Ko je Samarijan vidil, da je očiščen, vernil se je, odločil se od unih tudi očiščenih tovaršev, je padel na obraz svoj Jezusu k nogam, in se mu je zahvalil. Uči se, kristijan! Druga stopinja hvaležnosti je, da Bogu tudi očitno hvalo daješ, da pred njega poklekneš in se mu zahvališ za vse vesoljno in posebno dobro, kar si prejel. Glej dobro ptičico, kedar kapljico vode serkne, vzdigne svojo glavico proti nebesom, kakor da bi hotla svojega stvarnika in ohranitelja hvaliti za zdravi povžitek žlahtne vodice. O, ali se ne mora človek velikokrat pred to neumno stvarico sramovati? Ja prositi za božje dobrote že znamo; ali, zahvaliti se za božji dar, pa radi zabimo. O sramujmo se svoje nehvaležnosti! Kedar po dolgi ali nevarni bolezni ozdraviš, prvi tvoj pot bodi k nogam Jezusovim, pred sveti oltar, da hvalo in čast daš Njemu, ki ti je dal ljubo zdravje in nove moči. Kedar je velika težava ali nevarnost, ki je tebi tvoji družini, tvojim ljubim protila, srečno naprej šla, teci k nogam Tistega, ki nam svoje angeljce pošilja, da nas varujejo po vseh potih. Kedar je Bog tvojemu trudu, tvojemu delu svoj blagoslov dal, kedar si obilno žel in k rokam spravil, kar si zaupljivo sejal, ne dajaj časti svojej pridnosti in svojej pameti, temuč Njemu, ki je solnce in dež dal o primernem času, ki je oblake in vetre vodil z mogočno roko, ki je tvoje polje, travnike in ngrade ovaroval. Za vse, kar si, kar imaš, kar prijemlješ, za vse hvali Boga, vsaka tvoja molitev naj bo zahvalna! Kdor se lepo zahvaljuje, gladi pot za nove dobrote in darove —, ta spet sprejemlje. —

3. Gospod Jezus je hvaležnega Samarijana prijazno sprejel. Z govorom: „Ali jih ni bilo deset očiščenih? kje je pa unih devet?“ je posvaril in strahoval gerdo nehvaležnost deveterih tovaršev; potem pa mu pravi: „Ustani in pojdi, ker tvoja vera ti je pomagala.“ S temi besedami je Gospod Jezus na znanje dal, da Samarijan ni le dobil telesnega očiščenja, temuč tudi dušno, da je k spoznanju Jezusovemu prišel, da bo tudi zdrav in vreden ud njegovega kraljestva. In to, ljubi kristijan! je tretja stopinja prave hvaležnosti, kdor je Bogu prav hvaležen, je tudi močen in terden v sveti veri, stanovit v lepem kerščanskem življenju. (I. Jan. 5, 3.) Božje dobrote spoznati, je lepo, Bogu za prejete dari se zahvaljevati, je lepo, najlepša in prava hvaležnost je pa, božje dobrote po njegovi volji obračati, Boga z lepim življenjem hvaliti. Kaj daš za hvaležnost svojega otroka, ki se ti za obilne dari tvoje z lepimi in sladkimi besedami zahvaljuje, dari tvoje pa zaničuje, zapravlja, razuzdano živi in ti tako žalost in sramoto dela. Kaj poreče, Gospod Bog od tvoje hvaležnosti, kedar zdrave svoje moči v nesposobnosti

zaganjaš, blagoslov svojega dela pa po pijanosti in neumnem razbijanju zapravljaš?

S k l e p.

Tako brat moj! tako ne boš ravnal, saj si kristijan, ki imaš pamet, po sveti veri razsvitljeno, ti boš darove svoje, naj so močen zdrav život, bistra pamet, ali veselo serce, obračal za to, da dela svojega stanu lepo in koristno opravljaš, bližnjemu pomagaš, in Boga hvališ, kateri ti je vse to dal! ti boš dobrote božje, prislužek svojih rok, darov svojega polja zmerno vžival, tudi za stare dni skerbel, in potrebnemu po zmožnosti pomagal; ti boš živel in se obnašal kot pametna stvar, kot veren kristijan, ti boš za vse, kar imaš, Boga hvalil v njegovi hiši in na svojem domu, ti boš po ponižnosti svojega serca, zmernosti in zderžnosti, po sramožljivosti svojega zadržanja, po pravičnosti, dobrotljivosti, usmiljenju do bližnjega in drugih čednostih kerščanskih spričeval, da si vreden vseh dobrot in milost, po katerih te je Bog nad vse stvari sveta povišal, tako boš hvaležen Bogu; po tej hvaležnosti se pa boš vrednega storil, viših nespremenljivih darov in dobrot, ktere ti je nebeški Oče po zasluženju Jezusovem v večnih nebesih pripravil. Amen.

Pridiga za XIV. pobinkošno nedeljo.

(Od iskanja božjega kraljestva; gov. R. M.)

„Iščite tedaj najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse to vam bo priverženo.“ Mat. 6, 33.

V v o d.

„Kaj pa delate?“ vpraša mlada lastovka pridne mravlje. „Za zimo spravljamo,“ jej mravljice odgovoré. „Tako je prav“ lastovka reče in brez odloga pobirati začne mrtve pajke, suhe muhe, ter jih nosi v svoje gnezdo. „Po kaj pa ti bo vse to?“ stara lastovica mlado pobara. „Za zimo, ljuba mamica! Le tudi vi nabirajte, kakor skerbne mravlje vidite,“ jej mlada odgovori. „Pusti pozemeljskim mravljam nabirati pozemeljsko blago,“ stara mladi pravi. „Kar se njim spodobi, nama ne sodi. Naju je Stvarnik za kaj višega poklical. Bo najino leto minulo, v tuje kraje poletive. Popotnice

bove postale, dokler naju mlada spomlad k novemu življenju ne obudi. Po čemu nama bo tam nabrano blago?"

Ta basen (pravljica) nas uči, da je treba v mladosti z mravljami za starost spravljati, pa tudi kakor lastovke na večnost ne pozabiti. V današnjem svetem evangeliju Zveličar govori: „Isčite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to (ter jed in obleka in druge pozemeljske reči) vam bo priverženo.“ To pa mi ravno priložnost daje, od iskanja božjega kraljestva vam danes kaj povedati v Gospodovem imenu; pripravite se!

Razlaga.

1. Če so bili kdaj, so gotovo zdaj žalostni časi na zemlji. Poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja, ti trije bratje iz pekla doma, so se po svetu razšli vabit ljudi pod bandero svojega peklenskega gospoda, in res se jim je po volji izšlo. Nabrali so veliko trumo ljudi, ki so se jim vdali brezvestno zapustivši Jezusa, svojega nebeškega Gospoda, ter se peklenskemu gospodovavcu v službo prodali. Poročilo tega nam je vsakdanja skušnjava. Kamorkoli se ozremo, najdemo poterjeno to žalostno resnico.

Vsak človek skor že le gleda, kako bi si svoje življenje na svetu prav prijetno in veselo naredil, ter dobro jedel in pil, delal malo ali nič, vsako težavo od sebe otesel, in le posvetno veselje vžival, kakor ga terja poželjenje mesa. Za to ravno je toliko godernjanja in mermranja na svetu o križih in težavah, zato tako malo zatajevanja samega sebe. — In kakor poželjenje mesa ravno tako prešerno obnaša se poželjenje oči med ljudmi. Vsak bi že bil rad premožen in bogat, vsak bi imel rad dosti denarja in obilno blaga. Za to ravno nahajamo med ljudmi toliko hrepenenje in dirjanje za posvetnim blagom bodi-si po poštenih ali nepoštenih potih. Zato toliko zvijač in goljufij, toliko neresničnosti in laži, toliko tatvine in poškodovanja tujega blaga, toliko nevoščljivosti in zavida! Nič manj ošabno se ne šopiri napuh življenja med ljudmi. Vsak bi že skoraj rad več od drugih veljal, vsak bi že bil rad obražan in spoštovan, vsak bi že bil rad najbolj moder in učen. Zato ravno je že tako malo ponižnosti med ljudmi, nečimurnosti in ošabnosti pa tako veliko ne v obleki, ampak tudi v govorjenju in obnašanju. Zato toliko kregov, prepirsov in pravad, prizanesljivosti in poterpežnosti pa tako malo. Za to bi že skor vsak rad gospodoval, služil pa skor nobeden ne. Zato toliko vzdigovanja v besedi in v djanju, vzdigovanja in vsajanja zoper duhovske in deželske gosposke, pokorščine in ljubezni do predpostavljenih, ter božjih namestnikov, pa tako malo.

Tako tedaj se jih pod bandero peklenskega gospoda, kamor jih sklicuje poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja, zmemrom več zbira; iz pod bandera Jezusovega, pa kamor vabi vest in

angelj varh in sveta cerkev po svojih služabnikih, jih vedno več vhaja. Kam pa bo na zadnje s takim ravnanjem? Na katero stran se bo zmaga nagnila, kedar se bota vdarila peklenski in nebeški gospod?

2. Bogatega človeka polje je bilo obilno sadu rodilo. Tedaj je mislil sam pri sebi: „Kaj bom storil, ker nimam kam bi svoje pridelke spravil? To bom storil: poderl bom svoje žitnice in večje naredil; in vanje bom spravil vse. In porečem svoji duši: Duša! veliko blaga imaš spravljenega za prav veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje.“ Bog pa mu je rekel: „Neumnež! to noč bodo dušo tirjali od tebe; kar si pa spravil, čigavo bo?“ Taka je ž njim, kdor si bogastvo nabira, in ni v Bogu bogat! Tako se godi njim, ki se v posvetno zarijejo kot kert v zemljo, na večno pa pozabijo. Glej kristijan! preden se zanesesh, prišla bo smert. Kar je pozemeljskega, boš moral zapustiti, in ker si večnih zakladov nabiral nisi, boš moral s praznimi rokami na sodbo stopiti. Kakšno sodbo pa bo zaslišal tak ves v posvetne reči zamišljen človek? Nič boljše ne, kakor jo je zaslišal evangelijski bogatin, ki sem ga ravno kar v mislih imel; nič boljše ne, kakor evangelijski hlapec, ki je talent svojega gospoda zakopal, namesto da bi bil ž njim si kaj pridobil. Gospod mu je vzel tudi tisti talent, kterege je imel, zraven pa rekel: „Nepridnega hlapca verzite v vunanjo tamo; tam bo jok in skripanje z zobmi.“ (Mat. 25, 30. Luk. 19, 12.)

3. Da se tudi nam taka ne zgodi, nikar svojega serca ne navezujmo na posvetne reči in pozemeljske dobrrote; temveč iščimo po Jezusovi zapovedi naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo nam bo naverženo, to je: prizadevajmo si pred vsem drugim zvesto spolnovati svete božje zapovedi in sveto božjo voljo, ter skrbeti za božjo čast in svoje zveličanje; in vse drugo nam bo Gospod navergel, kar nam je namreč potrebno za časno življenje. To storimo vsak po svojem stanu.

Iščite božjega kraljestva in njegove pravice, stariši, gospodarji, učeni, predpostavljani! Vsakemu zmed vas je po njegovem stanu in po njegovi službi nekoliko polja božjega kraljestva odmerjenega in izročnega; in kakšen sad na njem raste, je večji del v vaših rokah. Če je dober, zlahten sad, bo Bog sam vaše plačilo; če je pa ternje in osat, ki se v ogenj verže, bo ogenj vas poprej požgal, kot druge.

Visoki in bogati! iščite tudi vi najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, ter bodite ponižnega zadržanja in pohlevnega življenja. Bodite zvesti hišniki Gospodovi, ter si obračajte premoženje v svojo pravo srečo in bližnjemu v prid, sebi in drugim v zveličanje.

Iščite božjega kraljestva in njegove pravice, vi ubogi! ki od dela svojih rok živite, in nimate drugega, kakor kar si zaslužite z ožuljenimi rokami, in potnim obrazom, ali kar vam za delo ne več

zmožnim darujejo usmiljeni ljudje. Ohranite si čisto vest, pridno delajte, zvesto molite, v Boga zaupajte tudi v terpljenju in težavah; z malim, kar imate, zadovoljni bodite; bogatih nikar ne zavidajte; in bote imeli nebesa na tem svetu, to je: dušni pokoj, katerega ne preplača zlato in srebro celega sveta, nebesa na unem svetu, kakor jih usmiljeni Jezus ubogim in stiskanim, žalostnim in jokajočim, lačnim in žejnim pravice pred vsem drugim obeta.

Iščite božjega kraljestva in njegove pravice sosebno ve, keršćanske matere! Na vas je zastavljeno upanje boljših časov. Ve dajete mladini prvo hrano za telo, dajajte jej tudi prvi živež za dušo, ter jo napajajte z mlekom svete vere in pobožnega duha. Kar ve vtisnete v mlado dušo od Boga in njegovega kraljestva, to se globoko vkorenini v njej. Če to zlahtno setev v poznejšem času tudi blato sveta zalije, ob pravi uri bo le vendar spet pognala, ozelenela in sad zveličanja obrodila. Bodi vam pri tem čista mati Gospodova v zgled in podporo.

Iščimo božjega kraljestva in njegove pravice vsi od kraja, ter se marljivo poganjajmo za božjo čast in svoje zveličanje, in bo se tudi nad nami spolnila obljuba Jezusova, da nam bo zraven večne tudi časna sreča v del.

Jakob Benignus Bosuet, rojen v Burgundiji (27. septembra leta 1627.) od zlahtnih in imenitnih staršev, je bil eden najbolj slovečih bogoslovcev (učenikov duhovskih) na Francoskem. Kralj Ludovik XIV. dal mu je svojega naslednika, mladega kraljeviča, v izrejo. Leta 1681. pa je ga izvolil Meo-škega (Meaux) škofa.

Bosuetov posebni prijatelj bil je Rancé, opat kloštra Latrapeškega (la Trappe), katerega je imenoval svojega „svetega prijatelja“, in ga je kakih pet ali šestkrat hodil obiskovat v njegovo Trapežko samoto, se ž njim kaj pogovoriti.

Iz ljubezni do tega svojega „svetega prijatelja“ je dal Bosuet v neki kapelici klošterske cerkve v poveličanje svetega božičnega praznika jaslice postaviti na svoje stroške, in je bil tudi sam tje prišel, delo ogledovat.

Bilo je ravno na prednan svetega božičnega praznika, ko je delavce izplačeval, ki so jaslice postavljali. Čvetero jih je bilo. Prijazno jih Bosuet pogleduje in pravi: „Za božič sem verh tega še vsakemu dar namenil, toda s tim, da si ga vsak sam izbere!“

Delavci se čudijo in radovedni pogledajo na mizo, ki je bila s pertom prekrita.

Škof pertič povzdignejo ter pravijo: „Vsak med vami ima na izber, vzeti si ali eden zlat (cekin) ali pa ene bukve življenja svetnikov v božični dar.“

Pervi rokodelec seže kar hitro in skor samopašno po zlatu; za bukve se ne zmeni ter pravi: „Bukve bi mi ne pomagale veliko, ker ne znam ravno gladko brati.“

Tudi drugi delavec vzame zlat, ter se izgovarja in pravi: „Si bom gorko suknjo kupil, da se varujem merzle zime.“

Ravno tako je tretji rokodellec stegnil po zlatu poželjivo svojo roko s tim pridevkom (pristavkom): „Za ta denar si bom kupil derv (kurjave) za zimo!“

Škof dajo slehernemu denar, kakor si ga je bil izvolil.

Zdaj pride četerti delavec na versto, ki je bil po vunanjem soditi še neoženjen. Plah pogleduje mladenec zdaj na leskeči denar, zdaj na lepo vezane bukve. Na zadnje usta odpré in pošepta: „Doma imam staro, slepo mater, ki so sicer zlo sirotni, in bi si vtegnili s tim zlatom za delj časa v tej ali uni reči kaj priboljšati; toda moja mati so tudi prav prav pobožni, in vem da jih bom močno razveseljeval, ako jim bom o dolgih zimskih večerih bral kaj podbudnega in tolažljivega od ljubih božjih svetnikov!“ —

Pri teh besedah škofu solza v očeh zaigra. — Vzamejo bukve, ter jih dajo vrednemu sinu; in ko mu jih izročujejo, jih odpró, — in glej! — v prednjo platnico na notranjo stran je bilo vvezanih šest zlatov (cekinov). O kako se je začudil mladenec! Še bolj pa so stermeli in se sami na-se jezili uni trije delavci, ko so škof na to tudi pri unih treh bukvah platnico privzdignili, in je bilo v vsako po šestero zlatov vdelanih, in so spet besedo povzeli, rekoč:

„Poglejte! poskusil sem vas, ali večno ali časno bolj obrajtate? Trije med vami so si časno izvolili! Hotel sem vam pa resnico Jezusovih besedi: „Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo naverženo“ — v malem razkazati; zakaj glejte! v vsake teh bukev je bilo po šest zlatov na notranjo stran spredne platnice vdelanih za tistega, kateri bi si bukve izvolil. — Vi pa ste namesto bukev radovoljno izvolili vsak svoj zlat. Prav! zlat ste prejeli; obderžite tedaj, kar je časnega. Ko bi bili pa, kakor ta pobožni mladenec izvolili si najpoprej duhovno, ter bukve življenja svetnikov, bi bili, kakor on, zraven duhovnega tudi časno, to je namesto enega — celó šest zlatov dobili. Blagor vsaki materi, ktera si je takega sina izredila! — Blagor vsakemu kristjanu, ki večno bolj obrajta, kakor časno! Kjer se nahaja ljubezen do nebeškega, ondi tudi časnega blagoslova ne bo manjkalo. Bog svojih zvestih služabnikov ne zapusti!“

Trije v posvetno zaljubljeni rokodelci se odpravijo osramoteni in nezadovoljni, ter sami na-se nejevoljni na svoj dom. Bogaboječ mladenec pa se pred milostljivega škofa na kolena spusti, prosivši blagoslova sebi in slepi materi.

Sklep.

O da bi kakor ta pobožni mladenec tudi mi iskali najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, iskali božje časti in zveličanja svoje duše; obljubim, da bi tudi nam ne manjkalo časnih darov, ki

jih potrebujemo v ohranjenje sedanjega življenja. Božji blagoslov bi nas spremljeval ves čas našega potovanja na tem svetu, dokler bi se v nebeško veselje ne preselili! Amen.

Pridiga v god rojstva Device Marije.

(Od trojnega rojstnega dneva človekovega; gov. J. A—st.)

„Od ktere je rojen Jezus, ki je imeno-
van Kristus.“ Mat. 1, 16.

V v o d.

Kdo je tisto dete, katerega rojstni dan danes tako slovesno obhajamo? Veselimo se! To dete je Marija, prečista Devica, od ktere sv. cerkev z veseljem danes prepeva: „Tvoje rojstvo, o Devica, božja porodnica, je celemu svetu veselje prineslo; ker iz tebe je izšlo solnce pravičnosti, Kristus naš Bog, kateri je prekletstvo odzvel, in blagoslov nam prinesel, kateri je smert osramotil, in večno življenje nam podelil.“ Mi obhajamo rojstvo Marije Device, iz ktere je imel rojen biti Zveličar sveta, kakor je tudi res rojen bil.

Sv. očetje zato Marijo primerjajo s tisto skrivnosti polno lestvico Jakopovo, po kateri je Sin božji sam prišel na zemljo. Sv. očetje jo imenujejo tudi vrata nebeške, ker iz nje je bil rojen Zveličar, kateri nam je pravo pot v nebesa pokazal, in vrata nebeške zopet odperl. Ž njenim rojstvom so zadobili grešniki pribežališče, žalostni tolažnico, bolniki zdravje, in vsi ljudje zgled vsakorsne čednosti.

Ker so vsi ljudje na zemlji z drago kervjo njenega božjega Sina odrešeni bili, tudi kakor dobra mati skerbi za vse, posebno za tiste, ki jo pomoči prosijo. Ko bi Marija ne bila rojena, bili bi mi vsi zgubljeni, zakaj ona je svojega in našega Odrešenika mati.

Rojstni dan Device Marije je toraj bil zelo imeniten dan. Ko pa rojstni dan Device Marije obhajamo, nikar ne zabimo tudi svojega rojstnega dneva, ob katerem smo beli dan ugledali, nikar ne zabimo se dveh drugih rojstnih dnevov. Jaz bom toraj danes od treh rojstnih dnevov govoril.

O Marija! obrni svoje milostljive oči v nas! Vi pa pripravite se!

Razlaga.

Otroci božji imajo trojni rojstni dan.

1. Naš prvi rojstni dan je bil tisti, ko smo beli dan ugleдали, ko smo življenje iz božje roke prejeli, postali človeki, in se rodili za ta svet. Postali smo najimenitniša stvar med vsemi stvarmi na zemlji, pa smo bili slabi in nezmožni, ko smo rojeni bili in si sami celo nič pomagati nismo mogli. Zatorej je Bog milo ljubezen do slabega otroka vsadil v očetovo, še milejšo ljubezen pa v materno serce, in jima je tako rekoč rekel: „Skerbita za-nje, izreajta jih, vajni ljubezni jih izročim!“

Bog je še več storil; on ni samo za naše telo poskerbel; on ni skerbel samo za naše časno, ampak tudi za naše večno življenje, za našo neumerljivo dušo. Znano vam je, da Bog je človeka v svoji gnadi vstvaril, to je, on je njegovi duši tako življenje in lepoto podelil, da je svoje dopadanje nad-njo imel. Znano vam je pa tudi, da z Adamovim grehom je bila duša ogerdena, ognušena in spridena; po tem grehu, ki ga izvirni ali poerbani greh imenujemo, smo bili Bogu nedopadljivi in kazni vredni, bili smo na duši mrtvi. V takem žalostnem stanu smo prišli na svet. Pa Jezus je postavil zakrament sv. kersta, od kterega on sam govori: „Ako ni kdo pre-rojen iz vode in sv. Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan. 3, 5.) Z izvirnim grehom omadeževani, na duši mrtvi smo bili k svetemu kerstu prineseni. Kakor hitro pa je mašnik našo glavo s sv. vodo obilil, takrat je sv. Duh svoje milosti in darove v našo dušo razlil; pri tisti priči je zginil madež izvirnega greha, lepi in živi smo postali na duši, bili smo božji otroci in dediči nebeskega kraljestva. Zato tudi, kakor hitro je mogoče, novorojene otroke k svetemu kerstu nesó, da bi ja ne umerli brez tega sv. zakramenta, brez kterega nobeden v božje kraljestvo ne more.

Naš kerstni dan, je naš drugi rojstni dan. Pervo rojstvo nas je storilo človeke, drugo rojstvo kristijane, božje otroke; pervo rojstvo nam je dalo natorno ali telesno življenje, drugo pa čeznatorno ali dušno življenje.

Če tedaj človek to pravo dušno življenje, ki ga je z novim rojstvom pri sv. kerstu zadobil, potlej kedar k pameti pride, ohrani in uterduje s tim, da se lepo in pobožno obnaša; če njegova duša v božjej ljubezni in z Bogom sklenjena živi in tako rekoč za večnost dozori, — potlej poslednjič pride za njega tretji rojstni dan, dan njegove smerti. Zakaj v božji ljubezni, v gnadi božji umreti, se pravi, rojen biti za večno življenje.

Pervo rojstvo človeka postavi na ta svet, drugo rojstvo v božje kraljestvo na zemlji, v Jezusovo cerkev, in tretje rojstvo v večno kraljestvo božje, v nebesa. — Pervo rojstvo je bilo v bolečinah in v solzah, — in tako tudi pri zadnjem rojstvu ne bo brez bolečin in solz, dokler da se duša od telesa loči; — potlej pa je vsega terpljenja konec, in prestane so vse težave; potlej se začne večno veselo življenje, od kterega sv. Pavel piše: „Okó ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem,

keri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.) In kakor je pisano v skriv. razod. sv. Janeza: „Ne bodo več lačni, ne žejni; tudi solnce jih ne bo več peklo, ne kaka vročina.“ (7, 16.) „Bog bo obbrisal vse solze od njih oči, in smerti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšno je minulo.“ (21, 4.)

Tako je smertni dan kristijana pravi rojstni dan. Zato so prvi kristijani smertni dan mučencev in svetnikov praznično obhajali, ker je za nebesa nov prebivalec rojen bil, in so se veselili, kakor se stariši veselé, kedar je dete jim rojeno.

Vidite, ljubi moji! tako imajo otroci božji trojni rojstni dan. — Zdaj pa je vse na tem ležeče, da bo poslednji, smertni dan srečen za nas. Kaj mi pomaga časno življenje, če pa večnega življenja ne dosežem? Kako strašno bi bilo, ko bi smertno uro, začetek svojega večnega življenja, prekleti in reči moral: Gorje mi, da sem rojen.

2. Da nam pa naš smertni dan ne bo strašen, zato zdajno življenje obračajmo v to, za kar nam ga je Bog dal. Bog nas je vstvaril, da bi ga spoznali, njegove zapovedi spolnovali in zveličani bili: „To je volja božja, pravi sv. Pavel, vaše posvečenje.“ (Tes. 4, 3.) Mi nismo zato rojeni, da bi le živeli, ampak da bi prav živeli, in naše življenje ima le toliko vrednosti, kolikor ga v svoje posvečenje in zveličanje obračamo. Kdor se tedaj prvič greha varuje, drugič pa božjo voljo na tanko spolnuje in dobre dela doprinese; tak ne živi zastonj, njegovo življenje ima veliko vrednost. — Kdor pa živi, da je in pije, in spi, dela in denar služi in premoženje nabira, posvetne kratkočase in veselja vživa, svojo dušo pa zanemarja, — ta živi, kakor neumna živina, njegovo življenje nima nobene vrednosti, in od njega se zamore reči, kar je Zveličar od Judeža rekel: „Bolje bi mu bilo, da bi rojen ne bil.“

„Koliko si star?“ je vprašal enkrat nekdo starega moža pri devetdesetih letih. „Trideset let,“ je odgovoril starček. „Kako, le 30 let?“ — „Ja le 30 let; zakaj še le 30 let je, kar sem za večnost, za svojega Gospoda in Boga živeti začel. Šestdeset let, ja celih 60 let sem živel le za svet, zato teh 60 let ne morem k svoji starosti šteti.“ Pač prav je imel ta starček, zakaj tistih let, ki jih človek v grehu preživi, ne more k svoji starosti šteti, to so zgubljene, umorjene leta; človek le takrat živi, kedar za Boga živi, in kolikor let je v stanu milosti božje preživel in z dobrimi deli posvetil, toliko let je star! „Koliko si star!“ Ko bi danes v tem pomenu nas kdo vprašal, kaj bi mi odgovorili? Oh! marsikteri bi moral odgovoriti: Jaz sem še le 10, ali pa še le 2 ali 3 leta star! Marsikteri bi morebiti moral odgovoriti: Jaz še celo nič živel nisem! O ljubi moji! poprašujmo večkrat sami sebe: Zakaj sem rojen? Koliko sem star? Kako sem čas svojega življenja obračal? To-le imenitno vprašanje bi si morali posebno takrat staviti, kedar vsako leto spomin svojega rojstnega in kerstnega dneva obhajamo.

želim, da bi vsak človek za svoj rojstni in kerstni dan vedel, da bi starši rojstni in kerstni dan svojih otrok zaznamovali, da bi jim, kedar odrastejo, povedati mogli, kateri dan so rojeni in kerščeni bili. Naš rojstni in kerstni dan bi nam moral praznik biti, kakor dan našega godú. Ob teh dnevih hvalimo Boga za dobroto življenja, za prejeti sv. kerst, in za vse dobrote, ki nam jih je Bog delil, da smo svoje življenje ohranili; pa tudi nove terdne sklepe delajmo, da bomo svoje življenje po božji volji obravnavali, da se bomo na koncu svojega pozemeljskega življenja svoje rojstne ure veselili zamogli in se rodili za sv. nebesa!

3. Da bo naše poslednje rojstvo, naš smertni dan srečen za nas, priporočujmo se pridno in pobožno Mariji prečisti Devici, naj pri Bogu za nas prosi. Sveti očetje sploh terdijo, da smert tistih bo srečna, kateri pobožno živé in sv. mater Božjo pridno časté in na pomoč kličejo. „Nemogoče je, pravi sv. Anzelm, da bi tisti se pogubil, kateri k sv. materi Božji pribeži.“ Sv. Bonaventura je mater Božjo nagovoril, in jo tako rekoč za pričo poklical s temi besedami: „Nemogoče je, o presveta Devica! da bi se človek pogubil, kateri se s pravo pobožnostjo k tebi oberne, in za ktereга ti prositi hočeš.“

S takimi tolažnimi besedami sveti očetje govoré in kažejo, kako modro in dobro je, Devico Marijo prav častiti. In na njih besede se zamoremo zanašati, ker so bili 'od Boga posebno razsvitljeni, ker je Bog po njih čudeže delal, in jih sv. cerkev na oltarje postavila. Sv. cerkev, ktera se v Jezusovih ukih ne more zmotiti, besede sv. očakov poterduje. Danešnji praznik ja besede sv. pisma na njo obrača, kjer sv. Duh pravi: „Kdor mene najde, našel bo življenje in prejel zveličanje od Gospoda.“ (Preg. 8, 35.) Cerkev hoče reči, kakor bo tisti večno življenje našel, in prejel večno zveličanje, kateri pravo modrost božjo najde in doseže, tako bo tudi tisti večno življenje našel in prejel večno zveličanje, kateri mater božjo pobožno časti. Marija tako rekoč svoje častivce pod svoje varstvo vzame, jih s svojo priprošnjo pri Bogu varuje in brani zoper vse notrajne in zunajne, zoper vidne in nevidne sovražnike.

Sv. Gregor to-le prijetno prigodbico pove: Neka mlada, vsa živa deklica, po imenu Muza, je zelo ljubila vesele igre in nečimurne kratkočase, pri vsem tem pa vendar ni opustila prečiste Device Marije pobožno častiti. Na enkrat je pa postale resnobna, molčeča in samotna, se ni več smejala, je zapustila vse kratkočase, je zvesto spolnovala svoje dolžnosti, in v vsem svojem zadržanji je kazala, da se jej je moralo nekaj posebnega prigoditi. Starši so se nad tem čudili in niso jenjali jo popraševati, odkod neki to, da se je tako spreobrnila. Poslednjič so ta odgovor od nje dobili: „Meni se je presveta Devica s trumo prelepih devic moje starosti prikazala in me vprašala, ali bi tudi jaz hotla v versto teh devic stopiti. Z veseljem sem v to dovolila. „Prav, je na to Mati božja

rekla, da se bo pa to zgodilo, poboljšaj svoje življenje, daj slovo otročji nepremišljenosti, nikar se več toliko ne smeja in ne norčuj, bodi tiha in resnoba, čez trideset dni bom prišla in te sprejela."

Starši so govorjenje svojega otroka le za prazno domišljijo imeli, konec pa je pokazal, da je bila resnica. Trideset dni preteče in deklica zboli; vse prizadevanje zdravnikovo je bilo zastonj, deklica se je smerti bližala, in Mati božja jej je svojo obljubo spolnila. V zadnjem trenutku se je umirajoči deklici s svojimi tovaršicami prikazala, in deklica je od prevelikega veselja zaklicala: „Jaz pridem, nebeška Gospa, jaz pridem.“ Precej po teh besedah je umerla, da, kakor sv. Gregor pristavi, v družbi devic vekomej prepeva hvalo Jezusu in Mariji!

Glejte kako ljubeznjivo Marija ob smertni uri za tiste skerbi, kateri jo v življenji časté, in njen materni klic voljno poslušajo.

Tega pa ne smete misliti, da je vse eno, naj človek živi, kakor hoče, da, če le mater božjo časti, potlej bo pa zveličan. To bi bila velika in pogubljiva zmota. Besede Kristusove večno resnične ostanejo: „Če hočeš v življenje iti, spolnui zapovedi.“ (Mat. 18, 17.)

Cerkev in sveti očetje hočejo reči: Če pravični Mater božjo pridno in pobožno časti in na pomoč kliče, sprosila mu bo gnado stanovitnosti. Če jo skesani grešnik pridno in pobožno časti in na pomoč kliče, sprosila mu bo gnado spreobrnjenja.

Sklep.

Marijina priprošnja je tako mogočna; zato jo vsakdan častimo in na pomoč kličimo. Posebno si pa prizadevajmo, njene lepe čednosti posnemati, da naša smert nam bo rojstvo za večno življenje. Amen.

Pridiga za praznik sladkega imena Marijinega.

(Marija pomoč zoper unanje in notranje sovražnike; govor. J. A.)

Devici je bilo ime Marija. Luk. 1, 27.

Vvod.

Komaj en Marijin praznik mine, že nam cerkev vелеva drugega obhajati. Teh Marijinih praznikov se veselijo pridigarji in poslušalci. Sveti Bernard pravi: „Nič me bolj ne veseli, pa tudi

nič bolj ne straši kot o Mariji govoriti!“ In sv. Alfonz Ligvori pravi, „da se mu taka pridiga neokusna zdi, če se čisto nič o Mariji ne omenja.“ —

Obhajamo tedaj danes praznik Marijinega imena. Saj pa tudi za Jezusovim imenom ni slajšega imena, kot je ime Marije; saj za Jezusom nobenemu drugemu nismo toliko hvale dolžni, kakor Mariji. Ona je največ pripomogla k našemu odrešenju, ona nam še zdaj pri Bogu največ pomaga k našemu zveličanju. Zato jo cerkev imenuje: „Pomoč kristijanov;“ in je tudi res. Ona nam je pomočnica

1. zoper unanje,

2. zoper notranje sovražnike.

To vam hočem danes pokazati. Začnem v imenu Jezusa in Marije! —

Razlaga.

1. Pred več kot 400 leti so se Francozje bojevali z Angleži. Kakor leta 1870. v zadnji vojski, tako se jim je tudi takrat terda godila. Angleži so si veči del dežele osvojili; močno mesto Orlean oblegali. Kralj Karol VII. je bežal pred njimi in malo je manjkalo, da ga niso vjeli. Ko je bila stiska že največa in so se Francozje že podati mislili; pomagal jim je Bog čudovito. Tisti čas je živel v mali francoski vasi Domremi pošten in bogat vdovec, ki je imel tri hčere. Najmlajša je bila Johana. Pasla je ovce svojega očeta. Dasiravno že 20 let stara in lepe postave, in da so jo tudi bogati mladenči snubili, vendar je niso mogli nikakor pregovoriti, da bi bila v zakon stopila. Najraje je bila sama; ovce je daleč proč v samotne kraje na pašo gonila in največkrat se je blizo neke kapele Device Marije pod košato lipo držala. Včasih je tudi prenočila pri tej kapelici. Ko pa sliši, kako hudo se njenim rojakom v vojski godi, in da je celo kralj v nevarnosti, večkrat tu preserčno moli in Mater božjo prosi, da bi Francozom pomagala. Marija usliši ponižne prošnje nedolžne pastirice. Neko noč se jej v spanji prikaže in jej reče: „Johana, ti boš Francoze rešila. V jekleni obleki boš šla nad sovražnike in jih boš razkropila; kralja boš v Remo h kronanju spremljala. — V znamenje tvojega poklica naj ti bo čelada (železna kapa), katero boš jutri dobila. Reci tudi bandero z mojo podobo narediti in veselo bodo šli vojaki za njim v zmago. Ko bo kralj kronan, verni se nazaj na svoj dom!“ In glejte, kakor jej je bilo v spanji naročeno, tako je storila in sovražnike res premagala. Francozki vojaki, ki so že ves pogum zgubili, na novo so se oserčili, ko so vidili Johano sedečo na konju v eni roci z banderom Matere božje, v drugi z mečem derviti naravnost v sovražne trume. Z Marijino pomočjo je Johana tudi res sovražnike premagala in razkropila, in kralja h kronanju v Remo peljala.

Glejte, ljubi moji! kakor je Marija takrat po tej revni deklici Johani Orleanski sovražnike ponižala, tako je tudi sicer večkrat kerščanskim vojskam k zmagi pripomogla.

Tako leta 1628 zoper Turke, ki so Dunaj oblegali. Odtod današnji praznik.

Tako pred 300 leti na morji pri Lepantu.

Tako poznej pri Belemgradu; zato od takrat 7 zvoní. — (Te znane dogodbe vsak lahko po svojem podaljša.)

2. Če je pa Marija pomočnica zoper vnanje sovražnike kerščanstva, še veliko bolje zoper notranje. Kakor vsaka dežela svoje sovražnike ima, tako tudi vsak človek. Naši najhujši sovražniki so: hudobni duh, ki je naše perve stariše zapeljal; lastno meso in poželenje, ki nas neprenehoma draži in se zoper duha vzdiguje; hudobni ljudje, ki nas v greh zapeljujejo. Zoper vse te sovražnike nam je najmočnejša, najboljša pomočnica Marija. In kako bi nam pač ona pomagati ne mogla, ona, ki je hudiču glavo sterla! Zato se hudič tudi za Jezusovim imenom nobenega imena tako ne boji kakor Marijinega. Sv. Brigita piše: „Vsi hudi duhovi se tega imena prestrašijo in bojé; ko ime „Marija“ zaslišijo, pri tej priči dušo iz krempljev spusté, v kterih so jo deržali.“ In kako nam je Marija pripravljena v vseh skušnjavah in potrebah pomagati, spričuje nam sv. Bernard, ki o današnjem prazniku tako-le govori: „Kdorkoli po valovih tega sveta plava, naj ne oberne svojih oči od svitle nebeške zvezde, od device Marije; kogar valovi hudih grešnih navad zgrabijo, in je v nevarnosti, konec vzeti, ozri se na to zvezdo, zakliči Marijo! Hitro boš občutil mogočno roko, s katero te bo prijela, povzdignila in ohranila, nevarnosti rešila in iz morja na kraj miru in pokoja pripeljala!“ — Koliko skušanih, koliko oslepljenih in zapeljanih, koliko v strašne grehe zamotanih je Marija že rešila in gotovemu pogubljenju odtegnila. Ja, vsak izmed nas je to njeno mogočno pomoč že občutil, če je z zaupanjem k nji klical. Pa sami povejte, ljubi bratje in sestre v Kristusu! ali vam ni precej skušnjava odlegla, ali vam ni bilo precej lažje, kakor hitro ste njeno ime z zaupanjem poklicali? Res je: hudič, slabo nagnenje, hudobni tovarši so močni nasprotniki; ali še močnejša je Marija, saj sv. pismo pravi, „da je strašna, kakor v vojsko postavljena armada!“ — In če smo kterikrat pod skušnjo omagali, zakaj smo padli? Zato ker se Marije nismo zmislili; zato, ker je nismo na pomoč klicali; zato, ker se jej nismo zjutraj priporočevali! Marija tedaj ni kriva, če nas skušnjava premaga, ampak mi, ki se takrat k nji ne zatečemo.

Sklep.

Legenda pripoveduje, da je mali Jezus, preganjan od hudobnih otrok, k Mariji pribežal, se je oklenil in zaklical: „Marija pomagaj!“

Na to nas opominjajo mnoge podobe, na katerih vidimo deteta Jezusa v Marijinem naročji, ki se z ročicami derži maternega vratu, in katerim pravimo: „Marija pomagaj“; kakor postavim na sloveči Božji poti na Brezjah. —

Ljubi moji! Jezus bi si bil lahko sam pomagal; angelci bi bili lahko hudobne dečke odpodili; ali on nam je hotel zgled zapustiti, kam naj se zatečemo, kedar nas skušnjave nadlegujejo, kedar nas sovražniki preganjajo. Kakor hitro nas skušnjavec moti, pregrešno nagnenje mami, hudobni človek zapeljuje; o zatecimo se k naši ljubi materi in zakličimo: „Marija pomagaj!“ — in gotovo nam bo pomagala. Saj pravi zopet sv. Bernard: „Še le, če bi te brez pomoči odgnala, še le potem jej ne zaupaj; ali ker še dozda nobenega ni zaver gla, kateri je z zaupanjem k nji klical, tudi tebe ne bo!“

Vemo, ljubi moji! da smo slabi, k hudemu nagnjeni, da nas hudič vedno zalezuje; ali mi vemo tudi, da mogočno pomočnico imamo. Toraj se jej vsak dan, posebno zjutraj priporočujmo, k nji se obračajmo, ob času skušnjave jo na pomoč kličimo — in pomagala nam bo, pomagala že zdaj, ko se vojskujemo zoper hudiča, svet in poželjenje; pomagala pa še posebno takrat, ko bo vojska najhujša, na našo smertno uro. Amen.

Pridiga za XV. pobinkošno nedeljo.

(Kako se kristijan obnaša pri smerti svojih ljubih? gov. K. L.)

„Glej! nesli so merliča, edinega sina
svoje matere, in ta je bila vdova.“

Luk. 7, 2.

V v o d.

Lepa in sveta je vez, s katero veže Oče nebeški enake duše na eno drugo; sladko in obilno je veselje, ki cveti človeku v zvestem prijateljstvu in ljubezni. V takih okoljstvih se pač človeku močno zljajša težavno življenje, in mu mirno potekajo njegovi dnevi. Res je dolžen, zahvaliti Boga prav iz serca za toliko dobroto. Kdo pa bi tudi popisal našo žalost, kedar na pokopališče spremljamo enega svojih ljubih, na katerega je bila tako terdno navezana naša časna sreča! Tako žalostno dogodbo nam današnje sv. evangelije postavlja pred oči. Merliča nesó pokopat, in obilno žalostnih pogrebev ga spremlja. In kako bi ne žalovali po njem; saj ni bil

zastaran človek, ki se je živeti naveličal in si smerti želel; bil je mladenec, edini sin neke vdove! Zapuščena je ostala, zgubila svojo poslednjo podporo, svoje edino upanje! To je bilo pač hudo zanje materno serce, in po pravici so jo zalivale solze. Le tolikanj milo jo je bilo gledati, da se je Jezus kar pri tej priči usmili, jo lepo potolaži rekoč: „Ne jokaj!“ in jej sina v življenje obudi in nazaj da.

Kako dostikrat pa se tudi zdaj še ponavlja grenka zguba, kakoršno si je poskušala Najmlanska vdova, ker je zgubila svojega ljubljene sина! Ljudi, ki smo jih tako priserčno ljubili, in smo se v sredi med njimi tolikanj srečne imeli, kako dostikrat nam jih smert pobere in sicer ob času, ko si nismo bili nobene reči manj svesti kot tega, da jih bomo tako hitro zgubili. Oh, brez števila solz se pretaka na grobeh ljubljenih starišev in otrok, zvestih zakonskih in prijatlov, ki so šli prezgodaj iz tega sveta! In morda so le prav redki med nami, ki bi še ne bili zgubili in objokovali nobenega svojih ljubih. In kdo nam je porok, da bi še celo danes ne zamogla zadeti enega ali drugega zmed nas kaka taka prežalostna zguba?

Res je imenitno, da o takih britkih primerljajih ravnamo, kakor se spodobi ravnati pravemu kristijanu? To ni ravno lahko, in le prav malo jih je, da zadenejo pravo. Zatoraj se bomo tega učili o sedanji uri. In bomo odgovorili nato-le vprašanje: Kako se kristjan obnaša o smerti svojih ljubih? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kedar mu odmerje eden ali drugi njegovih ljubih, tudi za kristijana nespodobno ni, če žaluje in joka; žalost, ki mu serce zaliva, je pripuščena, le prava mera jej mora biti.

Da občutimo prijateljstvo, ljubezen in priserčnost v svojem sercu, to je božji dar, je dobrota našega nebeskega Očeta. Božja volja je, da britkosti življenja ravno tako občutimo, kakor veselje. Bog sam je našo natoro tako vravnal, da bolečina tem močnejši in tem hujši čutimo takrat, kedar zgubimo tiste, ki so nam bili bolj pri sercu, bili z nami v tesnejši zvezi, bili naši dobrotniki, pomočniki, podporniki. Gotovo bi nič kaj prave ljubezni do rajnih ne imeli, gotovo bi bilo naše serce vse merzlo do njih, ko bi nas močno ne pretreslo in z žalostjo ne napolnilo, kedar nam umerjejo. Sveta Kristusova vera nikakor ne prepoveduje, če žalujejo in jokajo vdove in sirote, ko nepričakovano zgubijo svoje može ali svoje starše; če bratje in sestre jokajo pri smertni postelji dragega brata ali ljubljene sestrice, matere na grobu nadpolnega otročiča. Njih žalost Bogu ni nevšečna, bolečina je pravična. Sveta vera, ktera nam sama velevala „jokati z jokajočimi“, nam o grenkih zgubah

dragih duš nikakor ne vелеva, da bi po nepotrebnem zatajili narodne občutljeje, in se tako obnašali, kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo, in kakor da bi serca ne imeli; sveta vera nam nikakor ne pripoveduje, polajšati si po solzah težko serce; sveta vera v časti ima bolečino, ki se ljubečega serca poloti nehoté. Tudi v Zveličarjevih očeh so se solze lesketale pri Lazarjevem grobu . . .

Toda le premagati se žalosti ne smemo pustiti, spozabiti se v tugi ne smemo. Nezmerno žalovanje je zoper duha Kristusovega, in se kristijanu ne spodobi. „Ne jokaj,“ je tolažil Jezus žalostno Najmlansko ženo. Ta beseda velja vsem, ki se ž njo vred znajdejo v enakih žalostnih primerljajih. To bi ne bila modrost, temveč le kazni vredna slabost, ko bi se o grenkih zgubah ne znali premagati, ne vedli se tolažiti. Če bi nam bili tudi tisti, katerih zgubo objokujemo, nepozabljivi in nenadomestljivi, ter vredni večne ljubezni; če bi nam tudi ž njih življenjem šla na zgubo vsa sreča celega našega življenja, vsa naša podpora in vse naše upanje; nezmerna vendar le ne sme biti naša žalost, kakor v vsem drugem moramo tudi v tem imeti pravo mero. Grob nič več ne da nazaj svojih mrtvih, če bi tudi še tolikanj žalovali; in naša ljubezen bi se z nezmernim žalovanjem spremenila v krivico do rajnih, krivico do naš samih, in krivico do drugih, ki so nam še ostali na tem svetu. To si je treba dobro k sercu vzeti. Rajnih volja gotovo ni bila, da bi se mi objedali zavoljo njih v nepotrebni žalosti; gotovo niso želeli, da bi mi nič več ne porajtali na okoliščine in zveze, v katerih se znajdemo, ali da bi zanemarjali svoje dolžnosti; gotovo niso hotli, da bi mi po njih odhodu kar nobenemu veselju več prostora ne dovolili v svojem sercu; gotovo niso želeli, da bi kar v nemar puščali vse dolžnosti, ki jih do drugih imamo, ter nikomur več ne privoščili priljudne besede, nikomur več ne dali prijaznega pogleda. Oni niso mogli hoteti, pravim, da bi mi nehali, poslužiti se svojih moči in delati, dokler je dan. Jokajte in žalujte tedaj le o zgubi svojih ljubih, toda varujte se, da vas njih nepričakovani, britki odhod ne zapelje v to, da delate krivico ali zanemarjate svoje dolžnosti. Vstavljajte tedaj, kakor se pravim kristijanom spodobi, svojo žalost, da ne bo nezmerna in presilna.

2. Tem lagljeje vam bo to mogoče, preljubi! če v drugič v pobožnem duhu premišlujete, da vam je poslal to britko zgubo neskončno modri Bog.

In kdo bi tega za trdno ne verjel? Viša roka vlada svet; skrivna moč vodi naše pota. Nobena reč ni tako majhna, da bi je ne vidilo božje oko. Božjo ljubezen čuti vse, kar je, najmanjša travica kakor veličastna cedra na Libanu in mogočen hrast v gori, najmanjše zernice v prahu kot bliščeče solnce gori na nebu . . . Z čudno močjo vlada božja ljubezen vse največe kot najmanjše, vse sploh, kot vsako posebej. — Če pa Gospod tako lepo skerbi že za druge reči, ima za nas še vse večjo skerb. Prepričan od te resnice

kliče kraljevi prerok: „Ti si vterdil zemljo, in ona stoji; po tvojem naravnanju ostane dan, zakaj vse ti služi; tvoj sem jaz, dodeli mi zveličanje o Gospod!“ In ves hvaležni spozna pobožni Job: „Življenje in usmiljenje si mi daroval; in tvoje obiskovanje mi je obvarovalo mojega duha.“ Ravno tako govori tudi sv. Avgustin: „Bog je sam v sebi prvi in poslednji. On je stvarnik in vladar sveta; je bramba pravičnih; je vsem vse. Če smo lačni, je on naša jed; če smo žejni, nam je on pijača.“ In tako tedaj je gotovo, da njegovo oko čuje tudi nad ljubimi, ki nam jih je smert vzela, in da jih varuje njegova roka, da jih osrečuje njegova ljubezen. Kakor je naš Oče, je bil Bog tudi njih Oče; čas njih življenja jim je on odmeril, in njih odhod iz tega sveta je bil določen po njegovi večni modrosti; da so umerli, ni se zgodilo po golem naključju, temveč je bila to božja volja; Bog jim je smert poslal. Ali pa bi se mar mi, „kterih dnevi so kot seno, ki zvenejo kot cvetlica na polju“ prederznili in podstopili, grajati pota tistega, ki „v nebesih svoj sedež ima, in kogar kraljestvo bo kraljevalo čez vse?“ Bi mar mi, ki smo prah rojen od prahu, s svojo kratkovidno pametjo in zatemnelim umom mojstrovali tistega, kogar modrost je nima nobene meje? Bi mar mi, ki še tega, kar se bo v bližnjem trenutlju pripetilo, ne moremo vganiti, zametovali sodbe tistega, kateremu so znane vse prihodne dogodbe do konca časov?

Če tudi kterikrat kratko in malo ne morete pretuhtati, zakaj da vam je smert odtergala ljubljence od vašega serca, neskončna modrost večnega Očeta ima pri tem zmerom svoje najboljše namene. Zatoraj se spodobi kristijanu, da skleče zgube svojih ljubih prenaša s pobožnim duhom, da je Bog poslal tudi to zgubo in nesrečo.

3. Premislite nadalje, ljube duše Jezusove! kar v ozir tega pamet in sveto pismo tako razločno oznanujeta, da so namreč naši rajni ljubljenci s tim, da so se ločili iz tega sveta, bolj na dobičku, kot na zgubi.

Se ve, da smert le radi za nesrečo imamo, ker nam kalí najlepše veselje, razdira najslajše zveze. Smert se nam po navadi zdi le ledena, terda, neusmiljena, grozopolna. Toda kmalo bomo drugači mislili, in se nam bodo razkadile vse te grenke napčne misli, če pregledamo to reč nekoliko natančniši z mirnim umom, in nam jih razsvetljuje naše svete vere nebeška luč. Res je, da se umerli ne veselé več veselja sedajnega življenja, in da jih vsa lepota nature nič več ne mika, in da jim beseda priserčne prijaznosti in ljubezni nič več ne povzdiguje serca; zakaj v temnem grobu, v hladnem krilu zemlje počivajo. Toda umerlih tudi nič več ne zbadajo različne bolečine, nobeno razžaljenje jih več ne sklí, nobena nadloga jim več serca ne teží, nobena britkost več ne izžema solz iz oči. V miru počivajo, in nobena stiska jih več ne doseže. Jih bomo mar milovali zavoljo tega? Nikar ne recite, da je to žalostno,

če vemo, da naši rajni ne čutijo nič več ne nobene bolečine in nobenega terpljenja; če nam je pa zraven tudi znano, da so le trohnoba in prah, in tedaj toliko kot nič! Kako, ali smo mar neverniki, ki nimajo nobenega upanja? Ali nam ne sveti luč sv. vere? Že v modrostnih bukvah beremo: „Duše pravičnih se znajdejo v božji roci, in smertno želo se jih ne dotakne. Nemodrim se zdi, da so umerli in njih odhod imajo za žalost, njih ločitev za pogubo; oni pa so v miru. Če pravični umerje tudi pred časom, vendar mu le ne bo manjkalo okrepčevanja. Ker je Bogu dopadel, postal je njegov ljubljenelec; in ker je med grešniki živel, bil je proč vzet. Bil je proč pobran, da bi hudobija ne omotila njegovega uma, in goljufija ne zvodila v zmoto njegove duše. Pravični bodo živeli vekomaj in pri Gospodu bo njih plačilo, in Najviši bo za-nje skerb imel. Zato bodo prejeli veličastno kraljestvo in lepo krono iz rok Gospodovih.“ Jih bomo mar milovali, da jih je smert spremenila iz prebivalcev zemlje v stanovalce nebeške; jih prerodila iz slabih, kerhkih stvari v popolniše, žlahnejše bitja? Jih bomo milovali, da so iz tame in mučivne nevednosti se preselili v nebeško svitlobo in rajsko veselje, ter dospeli v kraj, kateremu mi vsi naproti gremo? In kako se nam ta tolažba le še pomnožuje, ko tudi Kristus, večna resnica in učenik naše vere, sam tako ljubeznjivo govori: „Blagor žalostnim, potolaženi bodo.“ Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in nobenega človeka serce ni občutilo, kar je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo.

Da, ljubi moji! smert nas še le preseli v pravo domovino. Dan naše smerti je še le naš veliki, pravi, sveti rojstni dan, ki nas prerodi za naše pravo življenje. Iz trohnobe kalí neumerjočnost; iz solzne doline se prestopimo v nezmerno deželo nebeškega zveličanja; se preselimo iz teme v luč, iz nepokoja v pokoj, iz negotovosti v gotovost, iz zmote v resnico, iz žalosti v veselje. Zatoraj pravi kristijan ne žaluje nezmerno, kedar mu, kakor evangelijski vdovi, odterga smert od serca enega ali drugega njegovih ljubih. Kviško povzdiguje svojega duha, gori proti nebesom, od kodar mu doteka studenec zveličanja, tolažba pravičnih. Njegovo oko se sicer porosi na grobu svojih ljubih; pa ga ne omami preobilna nezmerna žalost tako zlo, da bi tarnal in uganjal kakor ajdje, ki upanja nimajo.

Razlaga.

Lep zgled, kako se nam je zaderžati o enakih primerljajih, nam daje mati božja, Marija prečista Devica pod križem svojega edinega Sina. Marija ni bila neobčutna, ko je nje božji Sin sklenil na križu svoje življenje. Simeon je prerokoval, da bo meč bolečin prederl nje serce. Velika je bila tedaj njena žalost, vendar pa se v toliki žalosti ni na zemljo zgrudila, in po zemlji valjala, ali na

glas vpila in tožila, ampak je, kakor pravi sv. evangelist, pod križem stala, pa molčé terpela, ter se popolno v sv. božjo voljo vdala. Kakor povsod je bila Marija tudi pod križem vsa vdana, vsa ubogljiva, vsa pokorna, vsa ponižna dekla Gospodova. — Tako ravna tudi pravi kristjan; vdan v sveto božjo voljo ponavlja besedo Jobovo: „Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je Gospodu dopadlo, zgodilo se je; ime Gospodovo bodi češćeno!“ Amen.

Pridiga za XVI. pobinkoštno nedeljo.

(Spraviti se z Bogom je najlepši praznovati nedeljo; gov. K. M.)

Komu zmed vas bi osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo izvlekel precej sabotni dan. Luk. 14, 5.

Vvod.

Šel je Zveličar nekega dne v hišo nekega viših farizejev v saboto kruh jest. Bil je tam človek za vodenico bolen. Bilo je pa tudi še več farizejev zbranih in učenikov postave, ki so s pisanim očesom na Jezusa gledali. Jezus jim je bil kakor ves nje-gov nauk — tern v peti. Gledali pa so, ali bo hotel bolnika ozdraviti na sabotni dan, ali ne? Po njih mislih v saboto, Judovski praznik, ozdravljevati ne bi bilo prav. Jezus jim v serce vidi in jih tudi kar naravnost prime ter vpraša: „Ali se sme v saboto ozdravljati?“ Farizeji mu nič ne odgovoré. Jezus pa je bolnika prijel, ozdravil in spustil. Potem pa je spet besedo poprijel ter rekel: „Komu zmed vas bo osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo izvlekel precej sabotni dan?“ Vi hinavci! jim je hotel reči, — kedar vašemu blagu in premoženju kaka nesreča proti, precej ste pripravljeni, jej v okom priti, in gledate ne na čas, ne na dan; če je pa treba sabotni dan bližnjemu v potrebi pomagati, izgovarjate se, da bi se s tem prazniku nečast godila! Je le vaše blago in premoženje več vredno, ko vaš bližnji, ki je po Božjej podobi vstvarjen človek? Tako je bil Jezus hinavske farizeje zavernil, in mu niso mogli nič odgovoriti. — Ko bi Zveličar na enkrat med nas stopil in vidil, kako praznike posvečujemo in Gospodove dni, kaj menite, ali bi nas pač kaj bolj pohvalil, ko nekdanje farizeje? Mislím, da ne! Tudi mi ne posvečujemo nedelj in praznikov po sv. Božjej volji. Ne rečem, da bi se vsi s hlapčevskim delom omade-

ževali, ali sv. mašo, pridige in kerščanske nauke v nemar puščali. Prav je, ako se varujemo take sv. dni vsakterega hlapčevskega dela brez potrebe in pravega privoljenja; hvalevredno je, ako Božje službe v cerkvi nikoli ne zamudimo, toda to še ni vse! Vsakteri se kolikor toliko med tednom Bogu zameri in marsikteri ga celo s smertnim grehom razžali. Ako hoče tak kristjan Gospodove dni prav posvečevati in želi, da bi Bog nad njegovo molitvijo dopadanje imel in nad njegovimi drugimi dobrimi deli, mora se poprej z Bogom spraviti v zakramentu sv. pokore. V to (spravo z Bogom) pa so nedelje in prazniki ravno najpripravišči dnevi, in sprava z Bogom je najlepše posvečevanje sv. Gospodovih dni. Zatoraj pravim: Z Bogom se spraviti, to se pravi nedelje in praznike prav posvečevati. Poslušajte!

Razlaga.

1. Če svoje življenje z življenjem nekdanjih farizejev primerimo, in resnici po sili oči ne zatismo, prepričamo se, da smo jim v marsikterej reči močno močno podobni: Farizeji so bili silno napuhnjani in prevzetni, in so se za vse boljše od drugih imeli; pa napuha in prevzetnosti se tudi med nami ne zmanjka! — Farizeji so molili, se postili, vbogajme dajali, davke in odrajtvila zvesto opravljali; pa ne iz ljubezni do Boga, ampak, da bi jih bili ljudje hvalili in povzdigovali: Tudi mi molimo, se postimo in ubogajme dajemo; pa kako? Kedar molimo, molimo morda le z jezikom, serce pa nič za to ne vé, kar jezik pové. Kedar se postimo, postimo se morebiti le neradi in z nevoljo, ter posiljeni; in če se le mesnega zderžimo, že menimo, kdo ve, kaj storimo; da bi si pa pri tem tudi kaj pritergali, in se o zapovedanih postih ne več ko enkrat do sitega najedli, nam ni mar. In kedar ubogajme dajemo ali komu v kaki potrebi kaj pomagamo, morda le zavoljo nadležnosti, da se prosivca znebimo, ali iz gole človečnosti, ker imamo rahlo serce. Ali iz drugih sebičnih namenov: iz ljubezni do Boga pa le malo — malo ali celo nič ne storimo! — Farizeji so pridno v tempelj hodili, ter ondi svoje daritve in molitve natanko opravljali; vendar pa vse to le na videz in zavoljo ljudi; za Boga in Božjo čast jim ni bilo mar. Sosebno so se v sabotih vpričo ljudi postave tako terdo držali, da bi bližnjemu celo v velikej potrebi ne bi bili pomagali, ker so si domišljevali, da se s takimi deli prazniku nečast godi; na skrivnem pa se niso bali krivice delati, ter uboge odirati, vdove zatirati: Tudi mi hodimo o nedeljah in praznikih v cerkev k Božjej službi; pa kdo vé, če ne le iz navade ali zavoljo ljudi, ko nekda farizeji, in nam je morda več na tem, da bi se ljudje nad nami ne razgledovali, ampak nas za dobre imeli in nas hvalili, — kakor da bi s prav pobožnim duhom Bogu služili! Dokler pa tega ni, in dokler se iz celega

serca k Bogu ne povernemo, in mu zvesto, iz cele duše ne služimo, nam ne bo nič boljšega v del, kakor kar je farizeje zadelo. Farizeji so svoje plačilo — hvalo ljudi, ktero so iskali, — že na tem svetu prijeli, na unem svetu pa niso nobenega plačila zadobili, ampak pahnjeni bili v vnanje tame, kjer je jok in gorje na vekomaj. Da tudi nas enkrat kaj takega ne doleti, ne smemo s farizeji hoditi, ampak jo na drugo stran zavrniti, ter se po poti prave resnične pokore spet k Bogu poverniti. V to pa so svete nedelje ravno kakor zapovedani prazniki najpripravniji čas. — Res bi človek, ki se je smertno pregrešil, kratko in malo pokore odlašati ne smel. Silno nevarno namreč je od ene strani v Božjem sovraštvu živeti, v kakoršnem grešnik živi. Smert nam je povsod za petami in nas vedno zalezuje, in gorje nam, ko bi nas v kakem velikem grehu iz tega sveta pobrala, in pred oostro sodbo Božjo postavila. Od druge strani pa je odlašanje pokore tudi silno velika zguba, ki se nikakor več poravnati ne da. Vsak dan, vsako uro bi si mogel človek za večnost kaj dobrega prislužiti in nabrati. Le kdor obilno seje bo obilno žel. Dokler pa je v smertnem grehu, nič ne zasluži in nič ne nabere si, ker vse njegove dobre dela — ne v stanu gnade Božje, ampak v stanu smertnega greha storjene — so pred Bogom brez vrednosti in cene. Kar grešnik med tem časom zamudi in zgubi, zamujeno in zgubljenost je za zmerom. Toda ker ima človek, kedar je grešil, vedno deset izgovorov za enega, se ve, da le puhlih in piškavih, in ga toliko težko stane, se kar hitro in brez pomišljanja spet z Bogom spraviti; o naj bi se že vsaj precej po storjenem grehu svoje pomote prav iz serca pokesal, prvo nedeljo ali praznik potem pa hitro k spovedi šel, da bi po zakramentu svete pokore spet Božji prijatelj postal. —

Nedelja je Gospodov dan. Bog sam je en dan v tednu blagoslovil in posvetil, ter je sedmi dan počival od vsega svojega dela, ktereга je stvaril in storil, (I. Moz. 2, 2. 3.) da tudi mi šest dni v tednu delamo, sedmi dan pa od dela počivamo; pa ne tako, da bi roke križema držali, ali postopali in lenobo pasli, ampak med tem, ko si od hlapčevskega dela oddahnemo, tem bolj za Božjo čast in zveličanje svoje duše skerbeti. Nedelja je tako rekoč praznik za telo, za dušo pa je delavnik, za ktere zveličanje moramo v nedeljo toliko več storiti, kolikor več smo med tednom od drugih skerbi zadržani zamudili in premalo storili. Lepši pa za zveličanje svoje duše ne moremo skerbeti, kakor če jo očistimo vsakega madeža greha, in jo po zakramentu sv. pokore v srečni stan milosti Božje spet postavimo, in jej Božje dopadanje in Božjo prijaznost spet pridobimo.

Nedelja je Gospodov dan, o katerem je vsak kristjan, ako le ni po pravici zadržan, pod kaznijo smertnega greha zavezan, s spodobno pobožnostjo sv. mašo slišati. Kako pa bo s pridom sv.

mašo slušal, dokler je v grehah in gnusoba pred Bogom? Kako lepo pa bi bilo, ko bi vsak kristjan, ki težek kamen greha na svojem srcu ima, že pred službo Božjo tiho in ponižno v cerkev šel, šel ondi sam v se in premislil svoj dušni stan, in se s skesanim srcem obtožil pri spovedi svojih grehov in z Bogom spravil. Kako lepo bi potem takem Bogu služil, sebi pa do nepotrebnega pregovarjanja, nespodobnega norčevanja in pregrešnega opravljanja pot zadela, ter pliložnost odtegnil. —

Nedelja je Gospodov dan, ves v službo Božjo posvečen. Ne le kedar je v cerkvi, ampak tudi sicer ves ta sveti dan si mora kristjan lepo prizadevati, ter Bogu lepo služiti. Kako pa bo Bogu zvesto služil, dokler je v grehah? Ako bi ti kdo sicer dobro jed pa v gerdej vsej vmazanej posodi prinesel, iz ktere bi bila ravno kar živina lizala, boš mar z veseljem segel v skledo? In kako pa bo najčistejši Bog dopadanje imel nad službo takega človeka, ki ima serce z grehom vse omadeževano in ogerdeno? Da bo naša služba Bogu všeč in dopadljiva, moramo imeti čisto serce. Čistega serca pa grešnik nima; njegovo serce je z grehom omazano; pa tudi skesanega ne, ako pokoro le odlaša in odklada. Ko bi svoje grehe iz serca obžaloval, vest ne bi mirovala poprej, dokler bi se z Bogom ne spravil, ter izlil pred Božjim namestnikom svoje serce in zaslišal iz njegovih ust tolaživne besede: „Te odvežem od vseh tvojih grehov . . .“ — Grešnik tedaj, če tudi v cerkev hodi, in posluša pridige in kerščanske nauke, in moli in svete pesmi poje, iz tega vendar le nobenega zasluženja nima, dokler se ne spokori in z Bogom ne spravi, in ko med tem pobožni ljudje Božjih milost deležni postanejo, ki jim v hiši Božjej v obilnej meri dotekajo, gre on sam s praznimi rokami iz tega sv. kraja. — O kolika zguba!

Nikar toraj, ljuba duša! pokore ne odkladaj! Glej, ljubi Bog te k pokori budi, kedar o nedeljah in praznikih zvonovi milo zapoje in te k službi Božji kličejo! Gospod Bog te vabi k pokori, kedar njegovo sv. besedo poslušaj; te kliče k sebi, kedar se pri povzdigovanji v podobi belega kruha ljubeznjivo za teboj ozira, ter te objeti želi, ko skerben pastir zgubljene ovčice! — O nikar ne prezri njegovega glasa! Tu ne gre pomišljevati, in nobeden izgovor tu nič ne velja.

2. Mesto Aleksandrija je bilo svoje dni pod Rimsko oblastjo. Kralj Antijoh Epifanes pa ga je hotel sebi prilastiti. Rimsko staršinstvo (glavarstvo) pošlje toraj poročnika do njega, da bi mu rekel, naj spred mesta gre; ako tega ne stori, bodo Rimljanje z njim kot s sovražnikom ravnali. Antijoh odgovori, da si bo to reč premislil. Rimljan pa reče: „Po čemu premišljevat, ali bi še nadalje Rimljanov prijatelj ostal, ali pa njih sovražnik postal.“ To izgovori in potegne ris ali čerto krog Antijoha rekoč: „Ne boš ga prestopil, dokler ne skleneš in odgovora ne daš!“ Antijoh se vstraši in pokorščino obljubi. — Kakor Rimljan kralja Antijoha svari sam

Bog tudi nas po raznih potih, naj bi ne grešili in si jeze Božje in Božjega sovraštva ne nakopavali, in če smo grešili, se ne obotavljali, ampak se po poti pokore hitro z Bogom spravili. Nič ne pomaga izgovarjati se: Vsak izgovor je tu prazen.

Nekteri sicer pravi: „Saj je še čas se spokoriti, in se tako zelo ne mudi.“ Mu rečem: Ali je še čas ali ne, ne vem ne jaz, ne ti. To pa vem, da nas Jezus gotovo ni zastonj opominjal pripravljenim biti, ker ne vemo ne ure ne dne, o katerem Gospod po nas pride. — In če si komu kaj dolžen, pa dolga nočeš poravnati, ne obresti plačati, hitro se ti bo dolg narastel, dokler na zadnje celo na boben prideš. Kakoršna je z dolgom, taka je z grehom. Ako pervega ne porajtaš, boš hitro v drugem, v tretjem in tako naprej, kakor Kajn. Kajn je najpoprej bratcu nevoščljiv bil, potem ga sovražil, zatem ubil, na-to se Bogu lagal in na zadnje obupal. — Kdor se hudo vseka, pa rane ne obeže, postavi se v nevarnost, celo življenje zgubiti, če mu kri vteče. In kdor smertno greši, pokoro pa le odlaša, svoje zveličanje v nevarnost postavlja. Kdor dolgo odlaša pokoro in večkrat ponavlja pregreho, ta na zadnje na duši tako oslabi, da se težko težko več od pregrehe poverne. Tanko vervico še pretergaš, ali če vervico na dvoje ali troje spleteš, bo že težje ali pa celó nemogoče. In po prvem grehu se še spokoriš, po drugem že težje, po tretjem še težje, in na zadnje se več ne moreš brez posebnega čudeža milosti Božje.

Drug se izgovarja, da ima preveč dela, in ne vtegne k spovedi. Vprašam, kakšno delo ima v nedeljah? Če je delo tako, da se v nedeljo ali praznik ne sme opravljati, je ves izgovor neumen. Če se da delo v nedeljo delati, je treba za tisto najpoprej prijeti, ki je naj potrebnije. Ktero delo pa je pač imenitnije in potrebnije, kakor spraviti se z Bogom?

Še se tretji oglasi in pravi: „Kaj pa ljudje porekó, če se bom zmerom spovedoval?!“ Mu rečem: Neumnež bi bil, ko bi hotel vsem ljudem vstreči. Sam Bog jim ne vstreže. Enemu boš po volji storil, sto drugim pa ne; enemu vstregel, sto drugih pa žalil! In kaj boš imel na zadnje od ljudi? Te bodo mar ljudje sodili? ti ljudje plačilo dajali? Nikar se na nje ne zanašaj, ker samši boš stal na ojštrej sodbi Božjej, samši odgovor dajal!

Sklep.

Preljubi poslušavci! kedar pride nedelja ali praznik, delavno obleko v kraj denete, se lepo omijete, osnažite in praznično oblečete. Če se vse to zgodi Bogu k časti, ne pa iz kakih posvetnih ali pregrešnih namenov, je lepo in prav. Ali še vse nekaj bolj potrebnega je vsakteremu storiti, ki si je svojo dušo s kakim smertnim grehom ognusil. Tudi dušo mora omiti in očistiti v zakramentu sv. pokore. Pobožni ljudje se nedelj in praznikov veselé, ker

so jim dnevi posebne milosti Božje. Da se bomo ž njimi vred vsi veselili zámogli, vstanimo iz kapnice pregrehe, in očistimo svojo vest od vsakega madeža napuha, lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti, požrešnosti, jeze ali lenobe. Nikar, ljube duše! pokore ne odlašajmo, da časa milosti Božje ne zamudimo, se od dne do dne globejši v greh ne zagreznemo in na zadnje pogubimo, pred čemur nas obvaruj sam večni Bog. Amen.

Pridiga za XVII. pobinkoštno nedeljo.

(Samosvoja ljubezen je nevarna; gov. A. M.)

Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega
svojega serca itd. Mat. 22, 37.

Vvod.

Od zgodnjega jutra do poznega večera je Gospod Jezus se trudil in hodil od mesta do mesta, od vasi do vasi in učil zveličalne nauke svojega nebeškega Očeta. Veliko ljudi ga je rado poslušalo in si k sercu jemalo njegove nauke. Ali kakor se še tudi dandanes godi, še več jih je bilo takih, ki so ga zaničevali, njegove nauke zametovali. Taki so bili posebno farizeji. Zamišljeni so bili le v posvetno, zato so ga sovražili, ker jim je njih skrite hudobije očital. Prepirali so se ž njim. Skušali so ga najpervo, ali se smejo cesarju davki plačevati. Ko jim je to lepo pokazal, prašajo ga po besedah današnjega sv. evangelja: Ktera je največa zapoved. Iz tistih 10 zapoved, ktere je bil Bog Mojzesu na gori Sinaj dal, so jih bili Judje celih 113 skovali. Prepirali so se pa med seboj, ktera da je najimennitnejša. Prašali so tedaj Jezusa misleči, da jim ne bo vedel kaj odgovoriti. Ali prav lepo jim je povedal: Največa zapoved je ta: Ljubi Gospoda tvojega Boga itd. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Kdor natanko te dve zapovedi spolnuje, spolnuje tudi vse druge, ker vse druge so v teh dveh zapopadene.

Farizeji so bili prevzetni in so le sami sebe ljubili, zatoraj Jezusa niso hotli poslušati. Taki so še današnji kristijani. Zavoljo prevzetnosti, zavoljo prevelike ljubezni do samih sebe zamudijo zveličanje svoje duše. To hočem pokazati in pravim: Samosvoja ljubezen je nevarna. Pripravite se!

Razlaga.

Najperva zapoved, katero je Bog z lastnim perstom zapisal, se glasi: Ljubi Boga čez vse, bližnjega pa kakor sam sebe. Te besede naj bodo v tvojem srcu; te premišljuj pri vsem svojem djanju in nehanju. Premišljuj jih, kedar v hiši sediš in kedar po poti hodiš, doma in na polji, zjutraj, kedar vstaneš in zvečer, kedar se vležeš. Tako ojstro je Bog v stari zavezi to zapoved priporočil, in ravno tako ojstro jo je Gospod Jezus v novi zavezi poterdil. Dandanešnji pa to zapoved ravno narobe obračajo kristjani. Najpervi ljubijo sami sebe in potem še le bližnjega in Boga. V svoji prevzetnosti so starišem in predpostavljenim nepokorni, iščejo le posveten dobiček, ljubijo sladkosti posvetnega življenja. Kdor pa tako dela sam sebe goljufa in svojo dušo proda.

1. Kdor sam sebe nespametno, čez mero ljubi, nima prave ljubezni do Boga. Vse, kar dela, dela le za lastni dobiček. Če moli, moli le takrat, kedar je v nadlogah, ker le takrat se na Boga zmisi, in od njega pomoči pričakuje. Če miloščino daje, daje z eno roko in z drugo roko od Boga že plačilo pričakuje. Vse dela iz lastnega dobička, nič iz ljubezni do Boga. On ne ljubi Boga, ampak to, kar mu Bog da. Minljivo blago bolj ljubi, kakor Boga in to je najhujše malikovanje. — V Aleksandriji, velikem mestu v Egiptu, se je prikazala žena, ki je v eni roci verč vode, v drugi prižgano bakljo nosila. Na vprašanje, kaj to pomenja, je odgovorila, „da z vodo bi rada, ko bi mogoče bilo, pekel pogasila in z ognjem nebesa sežgala, da bi ljudje Bogu služili iz ljubezni do njega, ne pa zavoljo tega, ker pričakujejo nebesa in se bojijo pekla.“ — Kar človek dela brez ljubezni do Boga, to za večno življenje nobene vrednosti nima.

2. Človek, ki sam sebe nespametno ljubi, nima prave ljubezni do bližnjega. Kdor le tistega ljubi, kateri mu dobroto stori, od Boga ne sme pričakovati plačila, saj to delajo tudi ajdje. Lastna dobičkarija na svetu največ hudega rodi. — So oblastniki, ki v svoji prevzetnosti svoje podložne, kakor hlapce, ne pa kakor brate v Kristusu obračajo. So sodniki, ki ne spoznajo tistemu pravice, kateremu gre, ampak tistemu, ki jih boljše plača. So gospodarji, ki imajo le take posle, kateri jim prav pridno delajo, za njih zveličanje ne marajo, kedar zbolijo ali zavoljo starosti delati ne morejo več, jih od hiše zapodijo. Ti le samo lastni dobiček ljubijo, svojega bližnjega pa ne ljubijo. So posli, hlapci in dekle, ki le takrat delajo, kedar jih gospodar vidi, za gospodarjev dobiček ne marajo, ampak iščejo le lastni dobiček; ljubijo le sami sebe, bližnjega pa in Boga ne ljubijo: „Kdor pa ne ljubi, ostane v smrti!“

3. Človek, ki sam sebe nespametno ljubi, tudi do samega sebe prave ljubezni nima. Slepa ljubezen do samega sebe človeku lastne slabosti zakriva. Prevzetnež misli, da je najbolj

pošten človek, v božjih očeh je pa vendar le to, kar je: grešnik. On zatorej svojih pregreh ne spozna, se ne poboljša, se pogubi. On vidi v očeh svojega bližnjega smet, tramu v lastnih očeh pa ne vidi. On ljubi svoje gerlo in se gosti, bližnjega pa pusti zraven sebe stradati. Bližnjega ne ljubi, ktereга vidi; kako bo še le Boga ljubil, ktereга ne vidi. Bil je bogatin, ki se je oblačil v škerlat in je dobro pil in jedel vsak dan. Pred hišo njegovo je stradal ubogi Lazar. Le psi so mu še usmiljenje skazovali in mu rane lizali. Umerla sta oba. Lazarja so angelji nesli v Abrahamovo naročje; bogatin pa je bil v pekel pokopan, kjer že 1000 in 1000 let po kaplji vode zdihuje. To stori nespametna ljubezen do samega sebe.

Sklep.

Preljubi! vsi imamo veliko število sovražnikov. Najhujšega pa nosimo sami v svojem srcu in ta je nespametna ljubezen do samega sebe. Zatorej moramo svojo vest natanko spraševati. Moramo sami sebe premagovati: Kdor hoče za menoj hoditi, naj zatajuje sam sebe. Vse, kar delamo, storimo iz ljubezni do Boga. Bog je prava ljubezen. Kdor v ljubezni ostane, ostane v Bogu. Amen.

Pridiga za XVIII. pobinkošno nedeljo.

(Ljudje si iz grehov nič ne delajo; gov. L. F.)

„Vstani, vzemi svojo posteljo, in pojdi na svoje dom.“ Mat. 9, 6.

Vvod.

Mertvoudni človek si ni mogel sam pomagati, pa našel je dobrih ljudi, kateri so mu pomagali priti do Jezusa. In ker je Jezus videl njih vero, rekel je mertvoudnemu: Zaupaj sin! odpuščeni so ti tvoji grehi. Bolni človek in ti, ki so ga prinesli in okoli stoječi ljudje so mislili in pričakovali, da bo Jezus bolnemu človeku naravnost rekel: Bodi ozdravljen in hodi. On mu pa reče: Odpuščeni so ti tvoji grehi. Vsi pričujoči so bili osupnjeni; nekteri izmed pismarjev so celo sami pri sebi rekli: Ta preklinja. Bolnik in pričujoči so mislili le na telesno ozdravljenje, na grehe pa morebiti niso mislili — niti bolnik, niti drugi ljudje. Jezus pa je vedel in

vidil, da mora mertvoudni človek najprej na duši ozdravljen biti, potem bo dobil tudi telesno zdravje, ker je bila telesna bolezen le nasledek ali sadje dušne bolezni ali grehov.

Koliko ljudi je dandanes, ki so čutljivi za vsako tudi najmanjšo telesno bolečino ali bolezen, dušne bolezni, grehov, ne čutijo, ki vidijo vsak madež na svojem životu ali na svoji obleki, madež na svoji duši — grehov — pa ne vidijo; ki vejo in skerbijo za vse potrebe svojega trupla, največje potrebe pa — to je skrbeti tudi za dušo — ne vejo. Veliko je ljudi, ki si iz greha nič ne delajo, za grehe nič ne marajo, ampak živijo v grehu, kakor da bi greh nič ne bil, ali pa, kakor da bi grehov nič ne imeli. Veste pa, odkod to pride? To mislim vam danes razložiti. Da si ljudje iz grehov nič ne delajo, pride od tod:

1. Ker ne poznajo Boga, zato tudi greha ne morejo spoznati, kaj je in kaj dela greh.

2. Ker so jim grehi že vest oglušili in dušne oči oslepili, zatoorej ne vidijo grehov, ne slišijo več glasu svoje vesti.

Pripravite se!

Razlaga.

1. Najte da vam povem najpred priliko. V notranji Ameriki živijo divji Indijani, ki hodijo na pol nagi. Obraz in svoj život si dajo barvati in omalati s čudnimi podobami in ti ubogi ljudje mislijo, Bog ve, kako je to lepo, — zakaj? zato ker niso videli še drugega človeka pametno oblečenega. V znotranji Afriki živijo zamorci, to je črni ljudje, ki so pa strašno nemarni in leni. Celi ljubi dan bi radi ležali, ako bi jim le kdo jesti prinesel. Da bi se vbrani sitnih in hudih komarjev, namažejo si celo truplo z blatom in po noči se vležejo v pepel. Pri vsej svoji gerdi nečimurnosti si vendar mislijo, da so lepi, če si le morejo eno pisano cunjo krog života obesiti. Zakaj? ker niso videli človeka čednega in lepega. Enako je z ljudmi. Veliko jih je, ki ne vidijo greha na sebi, za grehe nič ne marajo, zato ker niso spoznali, kaj je greh — kako gerd je greh in kako lepa je duša v božjej gnadi; greha pa niso spoznali, ker Boga ne poznajo. Žalostno je, kar sem rekel, toda je vendar le resnica! Veliko ljudi ne pozna Boga, zato greha ne spoznajo. Kako je to mogoče, da bi ljudje Boga ne spoznali? Ali ne učijo stariši svojih otrok Boga spoznati? Ali ne hodijo otroci v šolo, da bi se učili kerščanskega nauka? Ali se ne razlaga v cerkvi nauk o Bogu in sveti veri? Ali nam ne kaže cela natura na Boga? In toliko 1000 bukev je pisanih o Bogu? in ljudje Boga ne bi poznali? Čudno se nam zdi in vendar je tako, in zakaj je tako, bote kmali slišali.

Stariši bi imeli otroke učiti, spoznati Boga, — ali pa storijo vsi stariši to dolžnost? Koliko jih je, katerim je za svoje otroke manj mar, kakor za svojo černo živino. Sami so nevedni, torej tudi otroke v nevednosti pusté, sami nemarni, tudi svoje otroke v nemarnosti izredé. Šole so in naj bi učenci učili še tako skerbljivo, kaj se morejo učiti v njih tisti otroci, ki v šolo nikar ne pridejo, ali pa hodijo le nekterih tednov in le zanikarno? V cerkvi se razlaga kerščanski nauk; kaj se pa more iz tega nauka prejeti tistih, kateri ali v cerkev ne pridejo, ali nauka ne poslušajo? Celi svet nam kaže na Boga; ali tisti ga vendar ne vidi, ki ves čas le na zemljo gleda, k nebesom pa nikoli. Sto potov je, kateri nas peljejo k Bogu in k spoznanju Božjemu, — ako pa človek noče hoditi nobenega teh potov, tudi ne more priti nikoli do spoznanja božjega. Vedeti moramo, kdo je Bog in potem bomo vedeli, kaj greh? Kdo je Bog? Kaj je greh? Bog je Gospod nebes in zemlje, — gospod in lastnik vseh stvari, torej tudi naš gospod, on je kralj vseh kraljev, in gospod vseh vladarjev. (I. Tim. 6, 15.) On ima oblast zapovedovati vsem stvarém, in vse stvari imajo dolžnost, njemu pokorne biti, njegove zapovedi spolnovati. — Kaj pa je greh? Nepokorščina do Boga, najvišega gospoda. Kolikorkrat prelomimo njegove zapovedi, storimo greh. To pa veste, da je nepokorščina toliko gerša, kolikor viši je gospod, kteremu smo dolžni biti pokorni. Kdo je Bog? Po svoji neskončni dobrotljivosti, s katero skrbi za nas in za vse stvari, je on naš Oče, mi smo pa njegovi otroci. Otroci so starišem dolžni hvaležnost, ljubezen. Nehvaležnost do očeta je gerda; gerdo, nehvaležno je žaliti stariše, očeta ali mater. Ravno ta gerdoba, ta gerda nehvaležnost je greh. Z grehom žalimo Boga, ker nočemo ga spoznati za svojega očeta, nočemo spoznati njegovih dobrot, njegove ljubezni do nas.

Bog je sama popolnamost. Bog nas je stvaril za-se, za večno zveličanje; vse nas želi enkrat v nebesih imeti in zveličati, vsem je pripravil neizrekljivo čast in nepopisljivo veselje. Kdor pa greh dela, odverne se od Boga, ima stvari rajši od Boga — časno srečo rajši, kakor večno, kratko veselje rajši, kot večno življenje. Ali torej ni greh velika gerdoba, hudoba, nehvaležnost, slepota? Bog je svet in pravičen. Z vsakim grehom kličemo Boga na maščevanje, ali to ni strašna prederznost?

Kaj dela greh? Ste že videli lepo sadno drevo po hudi toči? Sadje leži po tleh, veje so okleštene in polomljene, drevo preklano ali s korenino vred izruto in poderto. Ste videli že lepo senožet, čez katero je priderla ploha? Kjer so prej rastle žlahtne trave in cvetele cvetlice, tam ni viditi drugega, kot pesek in kamenje. Ste videli hišo po strašnem požaru? Kjer so pred prebivali veseli ljudje, tam ni videti drugega, kakor žalost in strah. Kar je sadno drevo po toči, senožet po plohi, hiša po ognji, ravno to je duša

po smertnem grehu, uboga, žalostna, siromašna, oropana, in vse to stori greh, smertni greh.

Greh vzame duši gnado božjo, in ž njo vso lepoto, vse dopajanje pred Bogom; greh vzame duši in človeku samemu pravico do svetih nebes; pekel, pogubljenje je postalo njegov delež. Zato uči sv. Tomaž Akvinski: „Ene reči ne morem razumeti; kako bi mogel človek še vesel biti, ki ima smerten greh na sebi, ali kako bi mogel človek še veselje imeti do kake reči, ko je njegova duša obložena s tako težkim dolgom in oropana vsega zasluženja za nebesa?“

Greh vkrade človeku mir vesti. Huda vest, to je strašni červ, ki človeka vjeda in ne miruje, ne po noči, ne po dne; huda vest to je tisti rabelj, katerega nosi človek zmiraj seboj, kamor gre, naj potuje po zemlji ali po vodi, naj je doma ali na tujem, naj je pri delu ali pri veseljah, hude vesti se ne more znebiti. Huda vest, to je strašna muka za človeka, mnogokrat hujša od smrti. To vidimo na Kajnu, na Davidu, na Judežu.

Greh spravi človeka v svojo oblast, da mora služiti njemu. Dosti je ljudi, kateri so previsoki, da bi kateremu človeku bili pokorni ali njemu služili; grehu pa služijo radovoljno in so mu pokorni. Glej pijanca; za potrebno reč ti ne bo izdal krajcarja, za pijačo zadnji belič; — razuzdanca, pred Bogom noče poklekniti, pred vlačugo pa poklekuje; — nobeden trinog ni tako strašen kakor je greh.

Sv. Franc Ksaveri je na potu v Indijo sam pral svoje pranje. Ko mu nekdo reče, da se mu to ne spodobi, ker se preveč poniža, odgovori mu: „Le ena reč je za kristjana sramotna in ta je greh.“ Smertni greh ukrade človeku zasluženje od vseh dobrih del, ki jih je pred grehom storil. To je strašna beseda. Ko bi bil človek še toliko prestal za Boga in sveto vero, da bi razdal vse premoženje, dal svoje truplo žgati in rezati, naj bi bil pred še tako dobrotljiv, usmiljen in pobožen, če bi pa potem padel v kak smerten greh, in bi ne hotel se za njega spokoriti, ne more biti zveličan, zato, ker ta smertni greh izbrise in pokrije zasluženje vseh drugih dobrih del. Preljubi, to je strašna resnica, pa resnica je, ker pred Boga ne more priti nič nečistega. Ravno to nam pa kaže greha hudobo. „Ako bi razdal vse svoje blago . . . (I. Cor. 13, 3.)

Greh nam nakoplje božji serd in božje kazni že na zemlji, v večnosti pa pogubo. Poglejmo le v sveto pismo starega ali novega testamenta in tam najdemo 1000 in 1000 prič, da je Bog neskončno svet in pravičen, da sovraži vsaki greh in ga kaznuje, ali že na grešniku samem ali pa na njegovem zarodu, ali že tukaj na svetu ali pa v večnosti. Vesoljni potop. Sodoma ali Gomora. Izraelce. Jezus pové od Lazarja in bogatina. „Greh je smert neumerjoči duši,“ piše sv. Bazilij.

Slišali ste, kaj je greh, kaj dela greh, in vendar jih je toliko, ki grešijo dan na dan, pa za greh nič ne marajo. Zakaj? ker ne poznajo niti Boga — niti greha. Ko bi spoznali Boga, in pomislili, kaj je greh, ali bi mogli tako ravnati? Kerščanski poslušalci! morebiti tudi vam ni prišlo še nikoli prav na misel, kaj je greh, morebiti je marsikteri živel tje v en dan brezskerbno in nemarno in delal grehe, pa ni pomislil, kaj so grehi. Pomislite to vsaj sedaj in naprej, kedar ste na tem, greh storiti, da ni več hudobe in gerdobe kakor je smertni greh.

2. Pa še drugi vzrok je, zakaj si nekteri nič ne delajo iz greha, in tudi to vam razložim najpred v podobi. Dokler je človek še mlad, derži kaj na lepo obleko; vmazan hoditi, ga je sram. Človek, ki derži kaj na poštenost in na čast, on skerbi, da more pošteno hoditi, to je, da ni raztergan in povaljan. Sedaj pa pogledajte človeka, ki se je vdal pijančevanju in lenobi, ali je zapravljen. Obleko ima čedalje geršo, bolj nesnažno, razcapano, še nagote se ne sramuje; vsi drugi vidijo to, le on sam ne vidi več svoje gerdobe, on se je svojih cunj že tako privadil, da boljše obleke stropeti ne more. Stergana obleka in cunje se mu najlepši zdejo.

Enako je s človekom, kdor se grehom poda, in svoje duše ne očisti v ssv. zakramentih, on se grehov tako privadi, da jih ne vidi več, on svojo vest tako ogluš, da ne sliši več, njegove dušne oči so tako oslabele, da ne vidi več gerdobe in sramote svojih grehov, v grehu okorel, terdovraten je postal.

Oh žalosten stan tacega človeka, da ne more biti žalostnejega! K temu pa pripomaga več reči. Zanemarjenje molitve; kdor noče moliti, more brez gnade božje biti. Zanemarjenje božje besede: božja beseda človeka zdrami, opominja — kdor je ne posluša, svojega prijatelja odganja. Huda tovaršija: z grešniki boš grešnik, kovač se navadi na kladvo, grešnik na grešno tovaršijo. Zanemarjenje ssv. zakramentov.

Sklep.

Videli bote veliko ljudi prav brezskerbno v grehu živeti, ne čudite se več, zakaj tako; povedal sem vam zakaj: ker ali Boga ne poznajo — ali pa so z grehi že vest zadušili. Le to glejmo, da mi sami ne postanemo tako nesrečni.

Premislili smo, kaj je greh; slišali ste, da le ti ljudje morejo brezskerbno v grehu živeti, ki ne poznajo Boga, in zatorej ne spoznajo, kaj je greh in kaj dela; ali pa se jim je že vest oglušila, da ne slišijo več njenega opominovanja. Eno kakor drugo je žalostno; kristijanu največa nesreča, ktere naj nas Bog obvari! Če je pa že en sam smerten greh taka nesreča, tolika nepokorščina, nehvaležnost, slepota, prederznost, koliko večja je ta hudoba, ako človek greh za grehom doprinaša in leta in leta v nespokorjenosti živi! Skle-

nimo bratje in sestre, da hočemo studiti greh, ker je tolika gerdoba, da se hočemo varovati greha, ker je tolika nesreča, da hočemo sovražiti greh, ker ga tudi Bog sovraži in je največa nehvaležnost. „Rajši umreti, kakor grešiti.“ Tri besede je rekel Jezus mrtvoudnemu: „Vstani, vzemi (svojo postelj), pojdi (na svoj dom).“ Te 3 besede je rekel vsakemu človeku, kateri v grehu živi. Vstani, to je: zbudi se iz grešnega spanja in vstani; vzemi svojo postelj to je: varuj se grešnih priložnost, ktere so te v greh zapeljevale, raztergaj in popusti grešne navade, katerim si bil vdan; pojdi, to je: hodi po potu, ki ti ga Jezus kaže, po potu pokore in kerščanskega življenja, ki te pripelje na tvoj pravi dom, v večno nebeško domovje — k ljubemu Jezusu. Amen.

Pridiga za nedeljo svetega Roženkranca.

(Marija pomoč zoper krivovere; gov. J. A.)

„Veseli se Devica Marija, ker ti sama
si vse krivovere po celem svetu zaterla.“

Tako moli cerkev o Marijinih
praznikih v breviju.

Vvod.

Kar cerkev stoji, ni se jej sovražnikov manjkalo. Pregarjali so jo prvih 300 let njenega obstanka neverniki, posebno Rimljani, ki so povsod kristjane lovili, mučili in na milijone morili. Poznej so vstali kervoločni Turki, ki so jo hotli kar zatreti in so prisegali, da nočejo popred mirovati, preden ne bo zadnji kristjan pokončan in namesto sv. križa na zadnji kerščanski cerkvi se blesketal turški polomesec. K tem vnanjim sovražnikom sv. cerkve so se pa mnogo-krat pridružili tudi domači, to je: kristjani sami, ki so pravi nauk zametovali, zmote trosili in jih veliko zapeljevali; imenujemo jih krivoverce. In tudi teh se ni manjkalo v cerkvi od njenega začetka noter do naših dni. Pa vse te sovražnike je cerkev premagala in zdaj čez 18 sto let še bolj močna in čversta stoji med tem, ko so njeni sovražniki davno že zginili in omagali tako, da jih komaj še po imenu poznamo; ali pa komaj životarijo in omahujejo kakor terst od vetra majani! —

Kako pa je to mogoče, da je cerkev take in toliko sovražnike vse premagala? Ktero je orožje, s katerim se vojskuje?

Meč sv. cerkve je resnica njenega nauka, ki vse premaga; njen škit je obljuba Jezusova: „Glejte jaz ostanem pri vas do konca sveta!“ (Mat. 28, 20.) Terdnjava njena pa je Mati Božja, ki je strašna kakor zverstena vojskina truma.

Zadnjič na praznik Marijinega imena sem vam pravil, kako so kristjani z Marijino pomočjo, in s svetim roženkrancem sovražnike kerščanskega imena, Turke, premagali; danes pa vam hočem povedati, da je:

Sv. rožnikranc najboljši pomoček zoper krivovere. Marija mi pomaga, vi pa zvesto poslušajte!

Razlaga.

Kristus Gospod nam je prinesel mir serca pa vojsko z hudobnim svetom. Rekel je: „Nikar ne mislite, da sem prinesel mir na zemljo, nisem prišel miru prineset ampak meč.“ (Mat. 10, 34.) In te Gospodove besede so se zmiraj spolnovale in se še spolnujejo. Hudobni svet resnice terpeti ne more, zatoraj so bili revni kristjani zmiraj preganjani ali vsaj zaničevani, ker so se resnice držali. Ta neprenehana vojska, to vedno preganjanje je bilo pa kristjanom še v prid. Bolj ko so jih namreč preganjali, bolj pobožni, pazljivi in stanovitni so bili. Ako so pa dalj časa mir imeli, so se tudi pomehkužili in ob času preganjanja jih je več odstopilo in odpadlo. Zatoraj je za cerkev še dobro, da ima vojsko, da verni ne omerznejo ali mlačni ne postanejo. Kakor je namreč stoječa voda gerda in smerdljiva, ravno tako tudi kristjani v mirnih časih oterpnejo in se polenijo. In kakor v naravi mora včasih vihar priti, da nečisti zrak očisti, tako je tudi treba, da cerkev preganjanje terpi. Ob času preganjanja se še le prav pokaže, kdo je pravi resničen kristijan. Kakor je zadnji torek (26. septb. 1871.) vihar v bližnjem gojzdu veliko smrek izpulil in polomil, veliko pa se jih je ohranilo, ravno taka je o preganjanju. Kdor je le na videz, le po imenu kristjan, tacega vihar izruje in verže; stanovitni pa nepremakljivi ostanejo. Kako bi pač pri nas bilo, ko bi preganjanje ali kriva vera navstala? Ali bi vsi stanovitni ostali? Bojim se, da bi marsikterega mlačnega vihar poderl.

Glejte, ljubi poslušavci! tako se tudi v katoliški cerkvi godi, da ima zmiraj kaj sovražnikov, ki jo preganjajo ali očitno ali skrivaj, ali z mečem ali s peresom. Bog pa to v svoji modrosti pripušča, da se nesnaga in gnjiloba odpravi, da pleve in smeti odleté in da dobro seme ostane, da bi se počasi cela cerkev ne okužila. In taki viharji so, kakor sem že rekel: preganjanja in krivovere.

Krivover je od začetka naše cerkve že brez števila navstalo. Pa to nas ne sme motiti; to je še veliko več znamenje, da smo v pravi cerkvi, ker je Jezus sam najprej povedal, da bodo

krivoverci navstali in sv. Pavel uči, „da se nikoli takih ne manjka, ki zdravi uk pačijo.“ Tako namreč je Jezus krive vere napovedal, ko je apostelnom rekel: „Pohujšanje mora priti; ali gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride!“ (Mat. 18, 7.) In ko antekrista napoveduje, svari nas rekoč: „Varujte se, da vas kdo ne zapelje; zakaj veliko jih bo prišlo v mojem imenu, ki bodo rekli: Jaz sem Kristus, in jih bodo veliko zapeljali. Če vam tedaj kdo poreče: Glej! tu je Kristus, ali tam, nikar ne verjamite. Glejte! naprej sem vam povedal.“ (Mat. 24, 4. in 5.; — 23.—25.)

Pri vseh krivoverah je pa to posebnô, da, če so sicer še tako različne, vendar se v tem vjemajo, da vse o Materi Božji zaničljivo mislijo in jej čast jemljejo. To so storili že prvi krivoverci, namreč farizeji in za njimi vsi drugi. Zato prav lepo piše častitljivi Beda o tisti ženi, ki je rekla: Blagor telesu itd.; ko pravi: Veliko vero ima ta žena. S temi besedami zaverne tedanje Jezusove nasprotnike, pa tudi hudobijo prihodnjih krivovercev! — Nasproti pa je češčenje Matere Božje znamenje prave vere. Kakor hitro kakšen krivoverec začne Marijo častiti, ni več daleč od spreobrnjenja.

Je pa tudi Marija najmočnejša pomoč zoper vsako krivovero, in na njeno prošnjo je bilo največ krivover zatrtih. Zato cerkev moli o nji v brevirju: „Veseli se Devica Marija! ker ti sama si vse krivovere na celem svetu zaterla.“ — Ona sama nam je orožje dala v roke zoper krivovere in nas je sama učila, kako se imamo vojskovati zoper nje. To orožje je sv. rožnikranc.

Sv. Dominik, Albigenzerji, njih krivovera, začetek in sad sv. roženkranca. —

300 let poznej luteranska in kalvijska krivovera; zopet je Marija po roženkrancu veliko jih nazaj pripeljala. — Sv. Frančišk Salezijski je vsak večer roženkranc molil, je pa tudi 70 tisoč Kalvincev spreobrnil. (To dvojce se lahko bolj obširno pové.)

In zdaj? 300 let po Lutru ni bilo ravno nobene posebne krivovere. Cerkev je imela mir. Zato je pa marsikaj gnjilobe postalo in zdaj se je zopet vihar vzdignil. Na Nemškem se jih je veliko od prave vere odkerhnilo, njim na čelu nek Döllinger, prošt v Monakovem na Parskem. Vperli pa so se zato, kakor pravijo, ker nočejo za versko resnico spoznati, kar je l. 1869. vesoljni cerkveni zbor o papeževi nezmotljivosti določil; v resnici pa jim še marsikaj drugega ni všeč, ker bi le radi po svojem živeli, in ker jim cerkev noče dovoliti, da bi na njen račun grešili. — Skoraj v vsakem mestu je kaj tacihi; tudi iz Ljubljane so nekteri Döllingerju pisali, da se njega deržé ne pa papeža. — Zatoraj vas na to opomnim, ker se lahko zgodi, da kaj tacega slišite, ali pa vas bi rad kak kriv prerok pregovoril in zapeljal. Varujte se jih! Če vam rekó: Glej! tu je Kristus, ne verjemite. Kristus je v Petrovem čolnu, v Petrovi cerkvi; Petru in njegovim naslednikom je ključé nebeškega

kraljestva izročil, ne pa Döllingerju in njegovim tovaršem. — Le tam je prava cerkev, kjer je Peter, kjer so papež in škofje, ne pa kjer je Döllinger in nekteri odpadniki. Toraj še enkrat rečem: Varujte se jih! Na njih sadu jih bote spoznali. Kteri so pa tisti, ki so se od papeža, tedaj od prave cerkve ločili in raje z Döllingerjem deržé? Po njih sadu jih lahko spoznamo. To so taki, ki ne hodijo k maši, ki cele leta ne gredó k spovedi, ki posta ne poznajo, in na več strani grešno in pohujšljivo živé. Komu bomo tedaj bolj verjeli? Takim odpadnikom ali pa papežu in škofom?

S k l e p.

Kaj pa imamo novim krivovercem nasproti? Kaj družega, kakor to, kar so verni o takih priložnostih vselej storili. Marija sama nam je dala pomoč in orožje v roke: sv. rožnikranc. S tem se bomo branili, da nas ne zapeljejo; s tem bomo pa tudi pripomogli, da se bo veliko oslepljenih zopet spreobrnilo. In vedite! Če bomo z zaupanjem, brez malovernosti, prav iz serca sv. rožnikranc molili, gotovo bo tudi zdaj Marija pomagala. Zatoraj vas opominjam, preljubi! Časi so nemirni in hudi; krivoverstvo, puntarija in vojska nam proti; toraj orožje v roke; paternošter v roke in molimo sv. rožnikranc še večkrat, še bolj priserčno, kakor do zdaj in sicer posebno iz tega namena: Naj se spreobrnjejo grešniki in krivoverci. Vsak spreobrnjen krivoverec bo lepa roža v vencu Matere Božje, ki bo pa zato tudi nam sprosila venec večnega življenja. Amen.

Pri novi maši

čast. gospoda Mateja Rebol-a v Kranji.

Govoril T. Zupan 2. adventno nedeljo l. 1870.

Glej, jaz pošljem svojega angelja, kateri bo pripravljaj tvoj pot pred teboj.
Mat. 11, 10.

V v o d.

Jezus sam hvali v današnjem sv. evangeliji vélikega moža, svetega Janeza Kerstnika. Na ravnost pravi, da so se nad svetim Janezom Kerst. izpolnile besede prerokove: „Glej, jaz pošljem svojega angelja, kateri bo pripravljaj tvoj pot pred teboj!“ Če vam,

dragi moji, tujo besedo „angelj“ prestavim ter povem, angelj je toliko kot „poslanec“ — ali ne bo ta beseda veljala tudi katoliškemu mašniku, ki ga posvečenega po škofovih rokah „pošlje“ Gospod med verno ljudstvo, da pripravlja Gospodovo pot? Tudi katoliški mašnik, kaj ne, je tak Božji poslanec?

In, dragi moji, danes vidite pred svojimi očmi novega tacega poslanca, novoposvečenega katoliškega mašnika. Že ste ga slišali poklicati svetega Duha v pomoč svojemu prihodnjemu svetemu poklicu; in namenjen je tudi pervikrat danes opravljati pred vašimi očmi neomadežani dar nove zaveze: darovati hoče Jezusa Kristusa nebeskemu Očetu. Mnogim vam je znan ta častiti novomašnik, ker izvolil si ga je Bog iz vaše srede in kmalo ga pošlje po viših njegovih v vinograd svoj, da bo delal v njem — zvest poslanec v prid duš odkupljenih s Kristusovo neprecenljivo kervijo.

Veseli, da imate zopet enega mašnika več, spremili ste ga, dragi moji, danes slovesno v cerkev Gospodovo; spremite ga torej z menoj vred v duhu še naprej po važnejih potih prihodnjega njegovega duhovskega poklica.

Zato naj bo zapopadek današnjemu govoru katoliškega mašnika življenje in delovanje med vernimi do smerti njegove.

Bog naj dobrotno blagoslovi naše premišljevanje tako, da vsaj nektero zerno pade na rodovitno zemljo!

Razlaga.

Brez lastne rodovine živi mašnik na svetu, ker spada med rodovino vsega sveta. Samega sebe, vse svoje dušne in telesne moči, izroči Gospodu in se daruje v blagor ljudem: ne skerbi namreč samo za zveličanje svoje, ali za zveličanje ene rodovine, ampak za zveličanje več ljudi, več vasi in župnij, ali celih dežel — od rojstva do tihega groba spremlja človeka po vseh potih duhoven. Mašniku, ki se ga že otročiči uče ljubiti, pravijo celo neznani „oče“. Prijatelj je nesrečnim, ker vse njegovo življenje je posvečeno le sreči drugih; mašnik je prijatelj srečnih. Na njegova vrata poterka sedaj bogatin, sedaj revež: bogatin, da mu na skrivnem izroči dar; ubožec, da ga prejme brez rudečice — ker svojega duhovnega očeta, ki so mu znane vse okoliščine njegove, ni ga sram. Vsaka versta ljudi se z mašnikom pomenja lahko: revež lahko, ker sam je večkrat iz bornega stanu; izobraženi človek zopet lahko, ker mašnik sam spada med izobraženi svet po znanostih in vzvišenih občutkih, ki je vdičuje ljudomila sveta vera.

Tako lep je stan in posel dobrega duhovnega pastirja. Da se prepričamo tega do cela, pomislimo danes ob priliki nove maše posamesno razna mašnikova sveta opravila.

Kakošno delo je katoliškemu mašniku naloženo?

1. Mašnik oznanuje besedo Božjo v cerkvi.

Učen zgodob svetega pisma, naukov svetih očakov in svetnikov Božjih stopi mašnik na prižnico in razlaga vernemu ljudstvu sveto vero. Ljudstvo, ki se sicer po šolah ni imelo prilike naučiti zapopadka svete vere, uči se iz pridig. Otroke vnema s prižnice za pokorščino Bogu, starišem in učenikom. Mladino uterjuje v dobrem in jo svari, naj ne posluša glasu zapeljivcev, ki hodijo krog v ovčji obleki, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Starišem velja njegova resna beseda, naj zvesto hranijo zaklad, ki so ga prejeli od Boga — otroke svoje, ker Bog jih bo tirjal nepopačenih nazaj iz njihovih rok. Vsem stanovom govori mašnik, kakor Kristus podučuje kedaj vse ljudi; neučenim priprosto pripoveduje, učenim bolj temeljito dokazuje; dobre navdušuje, zaspane k dobremu obuja. Ob veselih zgodbah ljudstvo svari ne se prevzeti; v žalostnih tolaži s tolažili sv. vere.

(Proti novomašniku.)

Častiti novi mašnik! Dragi moj! Tak bo na prižnici tvoj opravek. V svojem prihodnjem lepem poklici boš stopil na ta sveti kraj — kakor kateri oblast ima, z močjo Božjo navdan. Le s pogumom oznanuj Božjo slavo. Čuti vse, kar boš govoril; in beseda tvoja, ki pride iz serca, dobila bo pot poslušalcem do serc. Ne govori, da bi te hvalil kdo; govori, da k Bogu spreoberneš serca ljudi. Bo naj beseda tvoja, kakor potreba, mila in ljubeznjiva, kot se tiho vije studenec po zeleni ravnini; pretresovalna naj bo, če treba, kakor grom, ki stresa obnebje.

2. Mašnik obiskuje bolnike.

Bolezen položi na posteljo cvetočo mladost in velo starost. Nekteri se s smertjo kmalo sprijazni, nekteri pa se z njo sprijazniti ne mara. Mašniku nastaja poklic opominjati ga nje, če vidi, da je nevarnost. Dobri katoličan se zveseli mašnika, ko ga obišče; komaj ga pričakuje, da pride zopet — ker mašnik ga nekako najbolje zna tolažiti. Čuti se, kakor da bi mu bolezen odlegla, dokler je pri njem. Mašniku samemu pa je bolniška postelja resnoben pridigar, kaj je človeško zdravje in življenje. Bolnikov upadli obraz, vderte oči umirajočega in umolkla usta umerlega tudi mašnika samega učé, kako smert nima usmiljenja ne z mladostjo ne s starostjo — kamor smertna kosa mahne gotovo zadene.

(Proti novomašniku.)

Dragi moj! Zgodilo se ti bo, da boš poklican k bolniku, kedar se boš nadejal najmanj; kedar bo drugega opravka največ. Klicali te bodo sredi noči, kedar bodo mirno počivali drugi. — Le vesel se vzdigni! In serčno stopaj, saj nosiš na persih svojih tolažilca nas vseh bogačloveka Jezusa Kristusa. Njemu se izročuj in njemu priporočuj bolnikovo dušo in telo. Tolaži bolnega, ko prideš do njega; razloži mu milosti, ki je delé zakramenti umirajočih in po-

kaži mu unstran groba lepa nebesa; povej mu, da pa tudi ravno zakramenti so vzrok telesnemu zdravju, če je volja Božja tako. — V Božjo voljo vdani bolniki pozabijo svet ter se pogovoré radi kaj o nebeških rečeh. Tako je vprašala mašnika nekočrat bolna žena, ki je živela že bolj na nem kot na tem svetu, in je vedela o nebesih že vse, kar nas vera uči — le še edino to mašnika popraša: „Duhovni oče, kako pa naj rečem, ko stopim v nebesa?“ Mašnik pomisli in odgovarja: „Mati pozdravite, ko stopite v nebese, nebeščane z besedami: Hvaljen bodi Jezus Kristus! in nebese nebese vam bodo odgovarjale: Na vekomaj, Amen!“ Taka vera, taka ljubeznjiva kerščanska priprostost se utegne primeriti v veselje tvoje tudi tebi pri bolniku. Ne straši naj te tudi ne kužna bolezen, in ne nevarnost življenja. Za vojaka, glej! je smert na bojišči najslavnejša; ali za mašnika ne bo najlepša smert tista, ki ga prehití v njegovem svetem poklici!

3. Mašnik uči v šoli.

Svest si Gospodovih besedi: „Pustite male k meni priti!“ stopi mašnik v šolo med mladino. Tu je vse živo, vse zdravo, vse veselo — ker vse nedolžno! Tu se uči ravno ta nauk, ki ga učite ve, kerščanske matere, svojih otrok. Mašnik dela v šoli vestno, ker vé, da človek tega, kar se nauči, zapraviti ne more: to je najgotovjše posestvo; tudi ropar ga ne vzame. Veselo je bivati v šoli, ki ima nepopačeno mladino. Ali vendar večkrat mašnika pri tem poslu pretrese misel: Kaj bo iz vas, ljubi moji, za 10, 15, 20 let, Bog vé? Ali bote še tako nedolžni vsi, kot danes; tako veseli, tako zadovoljni? Dalje misliti se ustraši; le to še izreka: O da bi nobeden meni izročenih ne bil pogubljen. In v ta namen s serčno molitvijo podpira mašnik svoje imenitno delo v šoli — in molitev, upa, bo že pomagala.

(Proti novomašniku.)

Dragi moj! Ko unemam ljubezen tvojo do mladine v šoli, opominjam te besed, ki ti jih bo v premislek stavila sv. cerkev sveta Jožefa Kalasankcija praznik. Te-le so: „Imenitnejši se mi zdi od vsacega slikarja, od vsacega podobarja in enacega umetnika ta, ki mladine podučevati ne zamudi!“ Te besede naj ti bodo veden spomin visokosti tvojega prihodnjega poklica v šoli. Za to misel si pridobuj veliko svojih duhovnih sobratov in v smislu njenem delajte za mladino ter pomnite: če ste mladino pridobili dobremu — pridobili ste vse; ker na mladino zidamo prihodnji — če Bog da — bolji svet. Mladina vneta za vse, kar je dobrega, resničnega in lepega — in spremenjen je zemlji obraz! Določno pa te moram opomniti, dragi moj, da odrasleja mladina, za sedaj vsaj, ni vselej tako hvaležna, kot drugi farani: mladina namreč ne previdi, da si največji njen prijatelj tudi takrat, kedar ravnaš z vso resnobo proti njej, ter misli, da se jej godi krivica. Tega mladina zmiraj ne

razločuje; zato jej ne zamerjaj. Zagotovljam te! britka ti bo, če prideš v take okoliščine, skušinja ta — ali ne obupaj; za malo let, ko se jim razvedri pamet, bodo ti, svojemu učeniku, vsi hvaležni in svest si si lahko, da se bode molil za té — učenika mladini — še marsikak očenaš, ko boš počival v grobu.

4. Mašnik je po Bogu postavljeni sodnik v spovednici.

Kot Jezusov namestnik se vsede mašnik v spovednico. Grešniki prihité obtožiti se grehov ter vest si polajšat. Tu mašnik vidi, kako iz slabe misli, če ni hitro zaterta, nastaja slabo poželenje, iz poželenja grešna beseda, ali grešno dejanje. Tu gleda prepade človeških pregreh — strahom se strese, ker vidi, kako se mu je samemu varovati, da po brezskrbnosti ne postane sam grešnik. Tu milo prosi, da gane vest grešnikovo, da se spreoberne in živi. Če ga spreoberne, podelil mu je mirno vest, ki je bolja od zlata in srebra. Toda kakor mu kaže spovednica podoba človeškega propada, tako mu je ravno ona časih kraj serčne spodbude. Sem prihajajo namreč odraščeni že, — toda nedolžni kot otroci; ljudje prihajajo, ki so vsi skesani, in so terdno sklenili tudi najmanjše priložnosti v greh se varovati. Ti ga poprašujejo spovednika: Duhovni oče, ali mi bo Bog pač odpustil ta greh? Veselja ginjen takim ponižnim dušam mašnik odgovarja: Zaupaj, sin moj, hči moja, tvoji grehi so ti odpuščeni; le pojdi in ne greši nič več.

(Protí novomašniku.)

Dragi moj! Spovednica ti bo postala učenica tvojega duhovskega življenja. Le zvesto opravljaj, kedar ti bo taka naloga, ta lepi poklic. Kar je zdravnik ranam telesnim, to postaneš spovednik dušnim ranam. Brez števila ljudi storiš v spovednici srečnih lahko. — Nekaj te prosim danes posebno; in nikar tega ne pozabi. Prišla bo mladina k spovednici, ki je v bližnji nevarnosti grešiti. Prizadevaj si po vsej moči, da jej popišeš nevarni in tudi žalostni stan, v katerem je. Ne pusti tacega reveža pred od spovednice, preden ti zvesto obljubi, odstraniti bližnjo priložnost v greh, naj že bo kar hoče. Prosi razsvetljevalca svetega Duha, da te prav k srcu nauči govoriti, in videl boš — moč ti bo dana, da ga rešiš. Ne veš, dragi moj, kako razveseljen boš zapustil po tem spovednico, ker storil si velikansko dobro delo tak dan, če tudi svet nič o tem ne vé. Mladino pa, ki je še čista kot angelji Božji in pride k spovednici, opominjaj in uči, kako naj se vsak dan zjutraj in zvečer in po dnevi vsaki skušnjavi izroča Jezusu in Mariji in svetemu Alojziju, če hoče, da ostane tudi čista, kot je — in rešil si jo zopet. Povej jej: „Nedolžnost zgubljena in ura zamujena — ne pride nobena!“ Teh prošinj mojih današnji dan, častiti brat v Kristusu, nikdar ne pozabi.

5. Imeniten del mašnikove svete službe je molitev in najimenitnejša daritev svete maše.

Moliti mora vsakdo. Pa mašnik ima zapisane še posebne molitve, ki je opravlja vsak dan. V teh prelepih molitvah se Bogu zahvaljuje, prosi ga novih milosti sebi in izročnim; toži zavoljo svojih in družih grehov ter prosi odpuščenja. Te molitve so izvir prave modrosti in ne moli jih sam — vsi mašniki in po vsej zemlji je molijo kot on, od papeža do najzadnjega posvečenca — in zato taka molitev, molitvena vojska! ki jo združena moli vsa cerkev po zemlji, oblake predira in silo dela Bogu.

Iz vzvišenih molitev je tudi sestavljen najsvetejši dar, ki ga mašnik opravlja, daritev svete maše. To je daritev, na katero so se nanašale vse daritve stare zaveze in v kateri so dopolnjene vse. Po posebni milosti Božji se med molitvijo mašnikovo, med odločnimi besedami spremenita kruh in vino v telo in kri Gospoda našega Jezusa Kristusa. — In glejte! tako stoji mašnik vsak dan, kedar opravlja to presveto daritev, pred obličjem Božjim. Angelji ga obdajajo; kerubimi in serafimi si ne upajo gledati teh skrivnosti ter prikrivajo stermenja obličje. Mašnik pa — revni človek — stoji pred čudežem, v njegovo roko in v njegovo moč je položen Jezus! Kaj menite, dragi moji, ali to ni za mašnika prevelika milost; ali ne bo klical ves navdušen: „Boljši je eden dan v tvojih vežah, Gospod, kakor sicer tisoč dni!“ Ali ne bo mašnik izprosil od pričujočega Jezusa vseh milosti za-se, za svoje mu izročene, za žive in mrtve — če le prosi prav zvesto? Vsi pravite: Gotovo jih sprosi lahko.

(Protí novomašniku.)

Dragi moj! Postal si tedaj kot mašnik mož molitve. Molitev je eden glavnih opravkov tvojega prihodnjega življenja. Zmiraj moli rad in veliko, naj že bo doma, ali na poti, ali v cerkvi pred svetim rešnjim Telesom. Le zapomni si: Kedar beseda tvoja ne bo izdala, in tvoj lepi izgled ne, in ves trud ne — takrat moliti začni; ker molitev ima čudežno moč. Pripovedoval mi je ves častiti duhoven, da on, če ne more doseči kake dobre reči, prav zelo moliti začne in še druge k združeni molitvi naprosi, tako da je molitve storjene prav veliko. In pristavil mi je: Velike milosti, da si komaj misliti morete, dosegel sem s tako molitveno vojsko. To ti danes, dragi moj, v izgled še povem.

Še posebno pa pazi na molitve pri sveti maši, ki je najsvetejša daritev. Kedar ti bo po britkih skušnjah življenja vžaljena duša — ker to veš, da ga ni pod solncem, ki bi imel vzrok biti enako vesel vsak dan — takrat prav zaupljivo zakliči: „Introibo ad altare Dei!“ „Stopiti hočem k Gospodovemu oltarju;“ in tam pri oltarji serčno moli in kmalo bo bolje.

Sklep.

(Proti novomašniku.)

Tako molitev, dragi moj, pričenjaj koj danes, ko boš deržal prvičkrat v posvečenih rokah neomadežano jagnje Jezusa Kristusa.

Ko prideš v mašnih bukvah do molitve za našega cesarja, — ravnokar beremo, kako je, še le 25. dan je danes v spodbudo vsem nam s serčno ginljivostjo prejel sv. obhajilo kot romar pri Božjem grobu v Jeruzalemu — prosi posebno danes za-nj, naj mu milostivo Bog da svojo moč.

Ne pozabi višega pastirja naše škofije. Pa saj jih pozabiti ne moreš; le poglej na kerstni kamen: obadva sta tam-le bila prerajena v otroka Božja. Moli za-nje, ki so rojenjak in čast Kranjskega mesta.

Poglej na sosednjo faro. V nji ugledaš ob cesti hišico, ki ti je mila posebno. Zakaj? Zato, ker je dom čistitega rojaka našega teržaškega — sedaj tvojega škofa. Med tem ko so te blagoslovljali, velevali so ti tudi moliti za-nje. Tega naročila danes nisi v stanu pozabiti.

(Proti ljudstvu.)

Dragi moji! Častitemu novomašniku priporočam, naj moli za 2 škofa. Če se pa oziram na škofovska sedeža teh dveh škofov, sta prazna — škofov ni doma. In če gledam v bližnja škofovska mesta — škofov ni doma. In ko se oziram dalje po vsi Evropi — škofov zopet ne dobim doma; le tu in tam ugledam kaknega čistitega starčka — škofa krog 80 ali 90 let, ki ne more od doma nikamor več. Kaj je to; kako je to! Ali so zamerli pravi nasledniki apostolov; torej bomo brez škofov? — Niso zamerli in ne bodo zamerli. — Čujte!

Sveti Oče Pij IX. so pismo pisali do vseh škofov, ki stanujejo po vsem katoliškem svetu. In pokorni škofje, bratje njihovi, čuli so vabilni glas in hiteli od vseh štirih vetrov: od severja in juga, od vzhoda in zahoda; iz vseh delov sveta: iz Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije, z otokov morja ter so se zbrali v papeževo mesto večni Rim. Silno je njihovo število: blizu 1000 jih bo, ki bodo imeli tam pravico govoriti. Ti škofje so namenjeni o važnih zadevah s pripomočjo svetega Duha posvetovati se in sklepati veljavne sklepe za vse katoličane po vsem svetu. Tam so tudi 4 škofje Kranjci, med njimi oba škofa, ki ju našemu novomašniku v molitev izročam. Pa tudi vam, dragi poslušalci, priporočam v iskreno molitev vse te v Rimu zbrane škofo s svetim očetom vred; priporočam vam skerbno rabiti za-se čas odpustkov svetega leta.

(Proti novomašniku.)

Ker ti je, čistiti novomašnik, milost Božja podelila to veselje, da 3 dni pred začetkom vesoljnega zbora v Rimu obhajaš prvičkrat

presveti dar, ne pozabi, prosim te, vseh škofov in namestnikov njihovih v tem zboru; ne pozabi glave zborove, ljubega starčka Pija IX., ter prosi, naj zboru škofov iz vsega katoliškega sveta podeli sveti Duh pravo modrost — sad zborov naj bo pa toliko zaželeno pomirjenje vseh narodov vsega sveta.

Moli za našo deželo in prebivalce njene: da ohranijo zvesto svete vere zaklad; za duhovne, ki ti strežejo danes; za vso častito duhovščino svoje teržaške in naše škofije, da ostanejo z Božjo pomočjo vsi zvesti svojim prisegam.

Za te te prosim pa jaz, ki sem jim zdaj besedo Božjo označeval; ti so tudi prišli gledat tvojega dneva in se veselit. — Vidiš je, koliko se jih je zbralo: in vsak njih ima čuteče serce in v serci vsak vsaj eno željo, ki prosi, da bi se mu izpolnila, Boga. Mesto njih te prosim jaz: Moli za vsacega posebej; naj se jim izpolni serčne želje.

Bliže sebe vidiš svojo sorodvino. Tu te pa že ljubezen do vsacega veže spominjati se jih. Dragi materi svoji, stricu, bratoma in sestram pa podaj v znamenje hvaležne ljubezni Kristusa v presvetem zakramentu, zato, da se vdeležé popolnoma prve tvoje presvete daritve.

Da enega ne ugledaš danes med veselimi svati, ne žaluj! Glej, kolikor so nebesa viša nad zemljo, toliko mora veselje njegovo danes v nebesih popolneje biti od veselja vseh nas. Oče tvoj se veselí danes bolj kot mi vsi.

Konečno te opominjam: Samega sebe tudi ne pozabi! Prosi danes Jezusa, ko ga prvičkrat vživaš v podobi vina, da ohraniš in rešiš prav veliko duš v svojem prihodnjem lepem poklici; za vse te, ki ti bodo izročeni pozneje kedaj, moli že danes. Prosi, da polnost milosti Božjih, ki jih imaš kot novoposvečeni mašnik, ohraniš do konec življenja: da boš bolj še kot z besedo pridigar z izgledom svojega lastnega življenja. V vedno svarilo zoper padec naj ti bodo tedaj besede: „Corruptio optimi pessima;“ „kolikor viša stopinja, toliko nižji padec!“ Zato se priporočaj danes svojemu velikemu patronu; kranjske cerkve varhom in materi Mariji. Zvest angelj, to je poslanec Gospodov; hraber vojščak Kristusov biti: to naj bo sklep tvoj danes — dan tvoj najlepši in najveselejši.

(Proti ljudstvu.)

Pri svojem trudapolnem lepem prelepem poklici, ki smo ga premišljevali danes nekoliko, postara se katoliški mašnik; lasje mu osivé; palica mora opirati častitljivega upognjenega starčka — pa saj je prišla že pozna pozna jesen njegovemu življenju. Umerje v Gospodu. Pokopljejo ga sredi med vernimi; saj je bil v življenju vedno med njimi in najljubša mu je tudi po smrti družba njihova. Za nekaj let se še ugleda znamenje na njegovem grobu; ali ga pa že več ni. — Nič ne de: Naj bo, ali naj ga ni spominja na grobu

— saj ostane mašnikov spomin zapisan v serca človeška. Zapustil je katoliški mašnik prihodnjim rodovom najlepši spomin; zapustil jim je: postavo, sveto vero in Boga. Amen.

Pridige o stvareh božjih.

Za XII. pobinkoštno nedeljo.

(Trojno sv. olje.)

„Samaritan mu je pristopil, mu rane obezal in vлил v nje olja.“ Luk. 10.

Vvod. Samaritan je bil kaj dobra duša: Usmilil se je nesrečneža . . . mu vлил olja v rane . . . Ta beseda „olje“ nas spominja božje stvari, katero pogostoma vidimo, uživljamo in ktera nam donša veliko koristi. Olja nahajamo v vsakej hiši. Zatorej hočem danes od olja govoriti in nekaj povedati od trojnega svetega olja.

Razlaga. V ssv. zakramentih nam deli sv. Duh tiste velike milosti, ktere nam je Jezus zaslužil, to se pravi: sv. Duh nas posvečuje. In pri treh ssv. zakramentih se človek mazili s svetim oljem. Torej spominjaj se, človek! kedar vidiš kjer si bodi olja, spominjaj se tega trojnega sv. olja.

1. Olje pri sv. kerstu. Dvakrat se tu človek mazili. Najpred, ko je storil kerstno obljubo, mazilijo se persi in medplečje. Veš, kaj si obljubil? Terdno verovati, po veri živeti, hudiču se ustavljati, greha se varovati in svoj križ voljno nositi. Spominjaj se tega in bodi mož beseda! — Ko se je otrok že oblič, mazili se glava na temenu s sv. križmo. Kralji in škofje se mazilijo; spominjaj se prevelike časti, katero si prijel pri svetem kerstu; ud si duhovnega telesa Kristusovega, otrok božji si, brat Jezusov, dedič nebeški. Ne bodi žalosten, naj si ravno reven, kerščen si!

2. Olje pri sv. birmi. Škof mazilijo birmance na čelu s sv. križmo rekoč: „Zaznamnjam te z znamenjem križa in te poterdim z mazilom zveličanja v imenu Očeta . . .“ Ne sramuj se, o človek! sv. vere. Posebno naše dni je tega treba, ker je vera in verni človek marsikomu hud tern v peti. Spoznavljaj in kaži sv. vero, brani in zagovarjaj jo, ne boj se zasmehovanja, — posebno pa živi po sv. veri, to bode sv. kat. cerkvi največja čast!

3. Olje pri sv. poslednjem olju. Vsakemu bije smertna ura, ki ga pelje v večnost. Jezus nas tudi za ta imenitni pot ni pustil brez pomoči, postavil je . . . in bolnik se mazili na peterih počutkih svojega telesa. Človek! ko vidiš olje, spominjaj se svoje smerti in pametno živi; — derži se Jezusa in njegove sv. cerkve,

da dosežeš veliko milost in srečo, prejeti na smertni postelji sv. zakramente; — prosi Jezusa, da ti pomaga, bolečine in težave voljno prenašati, smertne britkosti srečno premagati in svojo poslednjo vojsko srečno dokončati.

Sklep. Jezus je pravi Samarijan za nas in vlija nam svojega olja v naše raznotere rane. Prejeli smo že Jezusovo sv. olje pri sv. kerstu in sv. birmi, — pa prejeli bomo — o Bog nam vsem daj to milost in srečo! na smertni postelji še enkrat sv. olje. O usmiljeni Jezus ostani pri nas, da se srečno vojskujemo, srečno zmagamo in večno krono zadobimo v nebesih! Amen.

Za XIII. pobinkoštno nedeljo.

(Gobe in greh.)

„Naproti mu je prišlo deset gobovih mož.“
Luk. 17, 12.

Vvod. Gobe so v jutrovih deželah huda, strašna bolezen; še med ljudmi niso smeli gobovi živeti. Gobe pa niso le bolezen, so tudi nekatere rastline, ki jih pogostoma vidimo. In od teh gob hočem govoriti.

Razlaga. Gobe so prava podoba vsacega greha.

1. Gobe so lepo pisane; tudi greh se nam kaže lep in prijeten. Skopuha in lakomneža veseli kupe denarjev preštovati; — dobrovolcu se dozdeva prijetno, po veselicah noreti; — lenuhu dobro dene, mesto da bi delal in se trudil, da bi v cerkev hodil . . . ležati ali postopati; — nečistnika veseli, svoje mesene želje pasti . . . vsak greh se človeku lep in prijeten dozdeva.

2. Gobe so bolj ali manj škodljive, nekatere tudi človeka umorijo; tudi vsak greh je človeku nevaren in škodljiv. Ljudje ob Noetovem času so jedli in pili, malo marali za svaritve, pa prišla je splošna povodenj. Prebivalci Sodome in Gomore so . . . pa ogenj je požgal njih mesta in nje. Judež Išk. se je veselil nad srebrniki, pa vergel jih in se obesil. Bogatin je vsak dan se lepo oblačil in mastil, pa bil je v pekel pokopan. Taka je tudi še naše dni z vsakim grehom. Kaka se godi dobrovolcu, nečistniku, lakomniku?

3. Gobe se radi razširjajo in čudno množijo; tako tudi greh porodi druge grehe. Kam pelje lenoba v duhovnih rečeh človeka? Kam nečistnika, pijanca, zmikavca . . .

4. Gobe se težko iztrebijo, kjer so se zaplodile; taka je tudi z grehom: Navada železna srajca. Marsikdo bi grešne vezi rad pretergal, si prizadeva, solze pretaka, pa ne more. Goreče molitve, posebne božje pomoči in resnega prizadevanja je treba, da se greh odpravi.

Sklep. Gobe naj nas spominjajo greha; varujmo se greha; ako smo pa v greh zabredli, izpulimo s korenino grešne gobe; potrebne pomoči najdemo pri Jezusu, kateri nas k duhovnikom pošilja, naj nas v spovednici očiščujejo. Tudi nas Jezus še more očistiti, — k njemu se podajmo in kličimo: Jezus, usmili se nas! Amen.

Za XIV. pobinkoštno nedeljo.

(Hajda na polji.)

„Poglejte lilije na polji, kako rastejo: ne delajo in ne predejo; pa vam povem, da še Salomon v vsej svojej časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena.“

Mat. 6, 28.

Vvod. Pod milim nebom je Jezus učil in svoje poslušalce zavračal na tice pod nebom in lilije na polji. Jezus je toraj rad govoril o stvareh božjih; tako tudi jaz delam pri letošnjih pridigah. Danes vam bom spet kaj povedal, od kake stvari božje, od katere pa? O tica! sem že govoril, lilij pa ni pri nas polji; toraj govorim o hajdi, ki je ravno ocvetela in zori.

Razlaga. Hajda ima nekatere dni, ob katerih jo sejemo.

1. Tudi letos smo jo sejali, pa manjkalo je dežja in hajda ni mogla pognati. Orali ste in sejali, — pa kaj je vse pomagalo, dežja ni bilo in ves naš trud je bil zastonj. Spoznaj, o človek! svojo slabost: „Ne ta, ki orje in seje, je kaj, ampak On, ki rast daje.“ Zatoraj ne zabi svojega Boga, moli in prosi ga pa bodi mu pokoren, da se vrednega storiš njegovega blaga!

2. Hajda lepo cveti in sladko diši najlepši med vsem žitom po naših krajih; bela je kakor mleko, in njen duh se razprostira široko okoli. To je prava podoba pobožne, čiste duše. Tudi naša duša je pri sv. kerstu postala bela kot sneg in tudi naša duša doprinaša dobre dela, ki svoj zlahtni duh razprostirajo daleč okoli. Ne zabi, o človek! da je tvoja duša lepa in draga v božjih očeh; varuj jo vsacega greha in ohrani jo belo in čisto. Ne zabi pa tudi, da si zato stvarjen, da dobro delaš, naj se tvoje dobre dela vzdigujejo pred sedež božji kot zlahtne kadila.

3. Hajda je najbolj rahla; vsak vetrič, vsaka ploha, slana jej škoduje. Oh žalostno je, ko najdemo zjutraj hajdo vso poparjeno in rujavo! Tudi naša lepa duša je rahla in lahko se oškoduje. Vsak pogled, vsaka beseda, vsaka nevarnost jo more oškodovati in smertno raniti. Zatoraj starši, varujte rahle duše svojih otrok, varujte jih vseh grešnih priložnost; lahko so zapeljane in pogubljene. Vsak človek naj skerbno varuje svojo drago kupljeno, prelepo, neumerjočo dušo!

4. Hajda najhitrejši dozori. V devetih tednih, pravimo, mora hajda iz košta v kost. To nas naj opominja, kako tudi človek hitro cveti in zori za večnost. „Človek, od žene rojen, je kakor roža na polji, ki zjutraj zraste, ob poldne cveti, zvečer pa vene.“ Hitro tečejo naše ure in dni in skoraj smo zreli za večnost. Smert, žanjica božja, pride, nas požanje in spravi v večnost; ali v nebesa ali v pekel? Tako obračajmo kratke dni našega življenja, da si ž njimi nebesa kupimo!

Sklep. Radi se sprehajamo po polji, na katerem hajda cveti in zori. Ne zabimo si tudi ondi lepih naukov nabirati. Vsa setev in žetev je v božjih rokah: ne zabimo Boga. Ohranimo lepoto svoje duše in doprinašajmo dobrih del, naj se zlahtni ta duh razširja široko okoli. Pa rahla je naša lepota in nevarnost je velika: „Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete.“ Ja čujmo in molimo; kakor hajda rastemo in zorimo hitro tudi mi; skoraj nas smert požanje. Oh da bi vsi bili zlahtni, bogato zernje, da bi nas vzeli v božjo, nebeško žitnico! Amen.

Za XV. pobinkoštno nedeljo.

(Človek na in pri parah.)

„In je pristopil in se par doteknil.“
Luk. 7, 14.

Vvod. Žalostno prigodbo nam pripoveduje današnje sv. evangelje: Edinega sina uboge vdove so nesli na parah k pogrebu! Tudi nam pobere neusmiljena smert zdaj tega zdaj unega, položi ga na pare in mi žalostni stojimo okoli par. Zatorej hočem danes nekaj o parah govoriti.

Razlaga. Merviški zvonček mlo pojo, vse se poprašuje: Komu velja? Pojdimo gledat in tu

1. človek leži na parah. Morebiti da še ni dolgo, kar je bil zdrav in vesel; morebiti da je še mlad in v najboljših letih; morebiti da je bil bogat in imeniten. Kako tiho leži, vse je pri kraju! Kje so prijatelji, denarji, podložni, dobre volje in veselice: vse je minulo! Človek! tako je s teboj; ne veš ne ure ne dneva, — ne vzameš ničesar seboj: toraj bodi pripravljen in oskerbi se za pot v večnost!

2. Človek leži na parah; pa tu je samo le truplo, kje pa je duša? Tako daleč so se nekteri naše dni zmotili in oslepili, da mislijo: Po smerti je vse pri kraju! To pride od tod, ker so vero zatajili, gerdo živeli in se večnosti bojé. Za kristijane je pa to vse druga! Duša se verne k Bogu, od ktereja je prišla, in angeli božji jo nesó v božje naročje. Kristjan ve in veruje, kar je

Jezus učil: „Ne bojte se tistih, ki zamorejo le truplo . . .“ Pravični pojdejo v večno življenje, hudobni pa . . . Toraj tukaj na parah leži le truplo, kje pa je duša? Stopila je pred božjega sodnika in šla, kamur je zaslužila.

3. Okoli par gorijo tudi sveče in merlič derži roke sklenjene in patnošter okoli njih. Blagor merliču, ako se je zvesto deržal luči prave kat. vere in spolnoval svoje dolžnosti: „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjô; kajti njih dela gredô za njimi.“ Pa tudi žalostno, ako mu je v življenju vgasnila luč prave vere, je taval po temi nevednosti in hudobije; ako svojih rok ni sklepal k molitvi in živ morebiti nikoli ni vzel patnoštra v roke; ako je morebiti vse to le zasmehoval in sovražil! Hodimo toraj v luči svete vere, bodimo prijatelji molitve! Glejte še nekaj:

4. Vidimo pri parah sv. martro, tudi v roci merlič križec derži. O Bog hotel, da se je rajni tudi v življenji križanega Jezusa deržal! Po njem mu je Bog tudi grehe odpustil, mu nebesa odperl, in po njem bode tudi sodni dan obudil njegovo strohnelo truplo. Kristjani mili, ne žalujte preveč po rajnem; Jezus ga bo spet obudil in z njim se bomo večno veselili. Le Jezusa se vsi zvesto deržimo in lepo po njegovih naukih živimo. Tam v nebesih nas bo Jezus enkrat vse združil, nam vse solze obrisal in tam ne bo solz, ne smerti, ne ločitve. Amen.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Prestavljeni so č. gg. kaplani: Anton Orasch iz Laboda v Greifenburg, Jožef Müller iz Šmohora v Terg in Albert Frank iz Staridvora v Milstat. — Na novo so v duhovsko službo stopili kot kaplani č. gg.: Jožef Grassler v Zagorici, Janez Joham v Mariji Rojah, Štefan Krainer v Staremdvoru, Matija Randl v Labodu, Ignac Wipfler v Breitenegu in Jožef Zollner k sv. Valburgi.

Lavantinska škofija. P. č. g. Vrečko Anton, opat Celjski je postal duhov. svetovalec Lavant. škofije. Župnika sta postala č. gg.: Bizjak Vinc. pri sv. Jederti blizo Laškega, in Trunk Blaž pri spodnji St. Jungerti. Prestavljeni so č. gg. kaplani: Urbas Juri v St. Jur na Šč.; Korošak Jak. na Ponikvo; Kunej J. Nep. za I. v Slov. Bistrico; Masten Jož. v Loče; Klinec Fr. v Sladkogoro; Hribovšek Karol za II. v Zavec; Zdolšek Er. v Luče. Nameščeni so novoposvečeni č. gg. mešniki: Ribas Ant. za II. v Gornjem gradu; Mlakar Jan. na Ljubnem; Kralj Jož. v St. Vidu pri Planini, in Prešern Jan. za II. v St. Jurji pod Rifnikom. Č. g. Govedič Jan. pride za kaplana k sv. Martinu pod Šalekom.